

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

**Institutionen för Företagsekonomi
VT-2010**

**Magisteruppsats
FEKP01**

Faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar – En studie av IAS 16 och IAS 38

Handledare:
Torbjörn Tagesson

Författare:
Frida Lindblad
Anna Tullgren
Ilknur Ömer

Sammanfattning

Examensarbetets titel:	Faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar – En studie av IAS 16 och IAS 38.
Seminariedatum:	2010-06-04
Kurs:	FEKP01, Examensarbete magisternivå, 15 HP
Författare:	Frida Lindblad, Anna Tullgren och Ilknur Ömer
Handledare:	Torbjörn Tagesson
Nyckelord:	Upplysningskrav, materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar, IAS 16, IAS 38.
Syfte:	Syftet med studien är att förklara vilka faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar.
Metod:	Undersökningen har genomförts genom en deduktiv metod. Tio hypoteser har formulerats utifrån befintlig teori, vilka sedan har prövats mot empirisk data.
Teoretiskt perspektiv:	Teorier som har använts för att härleda hypoteserna är positiv redovisningsteori, agentteori, institutionell teori, signalteori, legitimitetsteori och intressentteori.
Empiri:	Det empiriska materialet utgörs av information som har samlats in från 201 årsredovisningar från bolag noterade på NASDAQ OMX Stockholm.
Resultat:	Studien visar att faktorerna lönsamhet, storlek och bransch påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Analysen visar att branschen hälsovård uppfyller kraven till större andel än de resterande sex branscherna. Vi ifrågasätter branschens påverkan på företags upplysningar om anläggningstillgångar, då ett samband troligtvis skulle ha avspeglats i övriga branscher. Hypoteser som förkastas är skuldsättningsgrad, utländsk börsnotering och revisionsbyrå. Ägarstrukturens påverkan kan varken förkastas eller ej.

Abstract

- Title: Factors that affect companies' disclosures regarding capital assets – A study of IAS 16 and IAS 38.
- Seminar date: 2010-06-04
- Course: FEKP01 Degree Project, Business Administration, Master level, 15 University Credit Points (UPC).
- Authors: Frida Lindblad, Anna Tullgren and Ilknur Ömer
- Advisor: Torbjörn Tagesson
- Key words: Disclosure, property, plant and equipment, intangible assets, IAS 16, IAS 38.
- Purpose: The purpose of the study is to explain factors that affect the corporations' disclosures regarding capital assets.
- Methodology: This essay uses a deductive methodology. Ten hypothesis have been brought forth using existing theory, which have been tested on our empirical foundation.
- Theoretical perspective: Theories that have been applied to generate the hypothesis are positive accounting theory, agency theory, institutional theory, signaling theory, legitimacy theory and stakeholder theory.
- Empirical foundation: The empirical study consists of information collected from 201 annual reports from corporations listed on the NASDAQ OMX Stockholm.
- Conclusions: The study shows that the factors profitability, size and industry affect companies' disclosures regarding capital assets. The result shows that the industry health service complies with the requirements to a higher level than the remaining industries. We question its impact on companies' disclosures regarding capital assets since a relationship would probably be reflected in the remaining industries. The hypothesis that are rejected are debt ratio, foreign listing and audit firm. The ownership structure's influence can neither be rejected or not.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problemdiskussion	8
1.3 Syfte	10
1.4 Uppsatsens fortsatta disposition	10
2. Metod	11
2.1 Utgångspunkt för studien	11
2.2 Val av teorier	11
3. Teori	13
3.1 Teoribakgrund	13
3.2 Utformning av hypoteser	16
3.2.1 Ägarstruktur	16
3.2.2 Skuldsättningsgrad	18
3.2.3 Lönsamhet	18
3.2.4 Storlek	19
3.2.5 Bransch	20
3.2.6 Utländsk börsnotering	21
3.2.7 Revisionsbyrå	21
4. Empirisk metod	23
4.1 Undersökningsmetod	23
4.2 Urval och bortfall	24
4.3 Operationalisering	24
4.3.1 Beroende variabel	24
4.3.2 Oberoende variabler	25
5. Analys	28
5.1 Inledning	28

5.2 Multipel linjär regressionsanalys	32
5.3 Hypotesprövning	38
6. Slutsatser	41
6.1 Sammanfattning	41
6.2 Slutsatser	42
6.3 Förslag till fortsatt forskning	47
Referenser	49
Bilagor	56

1. Inledning

I detta kapitel ger vi läsaren en bakgrund till det aktuella ämnet och försöker väcka ett intresse. Problembakgrunden beskrivs och därefter presenteras syftet med studien. Kapitlet avslutas med en redogörelse för uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

Begreppet transparens och öppenhet diskuteras flitigt och har fått en allt större plats inom ekonomi- och företagsvärlden (Oxelheim 2006; Barth & Schipper 2008; Lander & Auger 2008). Ordet transparens betyder genomskinlighet, men enligt Oxelheim (2006 s.36) är transparens ”ett mångtydigt och situationsbundet ord med informationsasymmetri som någon form av minsta gemensamma nämnare”.

Bristen på öppenhet har ofta angetts som den främsta förklaringen till många stora företagsskandaler som Enron, Tyco, Worldcom och Parmalat (Oxelheim 2010). Dessa skandaler har resulterat i rekommendationer och lagstiftning, och exempelvis antogs Sarbanes-Oxley Act (SOX) år 2002, i syfte att öka transparensen i företagens redovisning och rapportering (Lander & Auger 2008; Oxelheim 2010). Eccles (2004) uttrycker dock en rädsla för att regleringar såsom SOX gör att företagen blir mindre transparenta genom att sätta sin tillit till redovisnings- och revisionsregler som berör informationslämnande. Denna företeelse benämns ofta som *chilling effect*.

Intressenternas efterfrågan på information och öppenhet från börsnoterade företag har under de senaste åren ökat (Jaggi & Low 2000; Oxelheim 2006; Tagesson et al. 2009). En faktor som styr företags frivilliga upplysningar är marknadskrafterna (Chow 1996; Zarzeski 1996; Jaggi & Low 2000). Samtidigt som företag väljer att frivilligt offentliggöra mer information för att tillfredsställa kapitalmarknadens krav har efterfrågan på obligatorisk information från lagstiftare ökat (McLeay 2006; Broberg et al. 2009). Enligt Einhorn (2005) har den ökade regleringen lett till ett ökat antal frivilliga upplysningar, samtidigt som de obligatoriska upplysningarna innebär ett behov av kompletterande information för att korrekt kunna

beskriva företaget. Eccles (2004) anser däremot att det finns en risk att företagsledningar inte frivilligt kommer att lämna ut mer upplysningar än vad som är lagstadgat.

Målet för redovisning är enligt Ijiri (1983) att skapa ett rättvist system för informationsflöde mellan den redovisningsberättigade och den redovisningsskyldige. Oxelheim (2006) benämner de olika parterna som *insiders* och *outsiders*. *Insiders* är de som har insyn i företagets affärer och *outsiders* utgörs av intressenter som saknar insyn i företaget (ibid.). Här finns dock en motsättning då den redovisningsberättigade har rätt till viss information samtidigt som den redovisningsskyldige har rätt till att skydda företagets affärshemligheter (Ijiri 1983; Oxelheim 2006; Smith 2006).

Det övergripande målet med ett företags upplysningar är att öka investerarnas förståelse för företagets resultat och framtidsutsikter (Holland 1998). Ökade upplysningar kan leda till positiva konsekvenser såsom noggrannare marknadsförväntningar samt mer exakta vinstprognoser (Lang & Lundholm 1996). Mer information kan även motverka agentkostnader och minska informationsasymmetrin (Inchausti 1997; Jaggi & Low 2000; Hope 2003; Oxelheim 2006). Den utökade informationen leder i sin tur till begränsade överraskningar på marknaden och lägre kapitalkostnader (Lang & Lundholm 1996).

Dock kan för mycket information innebära nackdelar för företagen (Oxelheim 2006). Enligt Wihlborg och Bäckström (2002) är det viktigt för företagen att hitta en bra balans mellan alltför detaljerade upplysningar och risken för att väsentlig information ska döljas i rapporterna. Oxelheim (2006) diskuterar ”optimal transparens” och menar att detta är en avvägning av olika användares intressen i företagets upplysningar. Ijiri (1983) menar att det även på flera sätt kan vara ofördelaktigt att registrera och rapportera vissa uppgifter. Ett exempel är att det uppstår kostnader som är förknippade med framställningen och spridningen av informationen samt för att få den granskad, det vill säga upplysningskostnader (Ijiri 1983; Verrecchia 1983). Likaså finns det en risk för minskad konkurrensfördel, då det ligger i konkurrenternas intresse att få så mycket företagsspecifik information som möjligt i syfte att skada företaget (Oxelheim 2006). Verrecchia (1983) hävdar att information såsom försäljning, nettoresultat och rörelsekostnader också kan vara användbart för konkurrenter, aktieägare och anställda på ett sätt som kan vara skadligt för företagets framtid, även om informationen är positiv.

I de fall där fördelarna överväger upplysningskostnaderna är företag mer villiga att självmant avslöja information (Broberg et al. 2009) och ofta väljer företagsledningen att frivilligt ge upplysningar i den omfattning som krävs för att kunna maximera bolagets marknadsvärde (Einhorn 2005). Vidare menar Eccles (2004) att om enskilda företag inser att det är i deras eget intresse att tillhandahålla investerarna information, vilket är nödvändig för att en riktig värdering av företagets aktier ska göras, kommer detta att innebära ökad transparens.

Framväxten av multinationella företag, utvecklingen av den internationella finansiella marknaden samt förändrade marknadsvillkor har bland annat bidragit till en internationalisering av ekonomin (Callao 2007). Som ett resultat av detta har den finansiella rapporteringen spridits över nationsgränserna (ibid.) och en utveckling av internationella redovisningsstandarder har skett (Jaggi & Low 2000). Grupper som har arbetat aktivt med att öka öppenheten hos företag och transparensen av den finansiella informationen är International Accounting Standards Committee/International Accounting Standards Board (IASC/IASB) och grupper som International Organization of Securities Commissions (IOSCO) (Humphrey & Loft 2010). Under 2005 övergick de svenska börsnoterade bolagen till att rapportera enligt de av IASB utgivna International Financial Reporting Standards (IFRS) (Larson & Street 2004; Carmona & Trombetta 2008). Den obligatoriska övergången till IFRS har motiverats med behovet att säkerställa en större jämförbarhet och öppenhet samt den ekonomiska rapporteringens kvalitet hos alla EU:s medlemsstater (Daske & Gebhardt 2006; Barth et al. 2008; Oxelheim 2010).

1.2 Problemdiskussion

Som vi tidigare nämnt ovan har företags benägenhet att vara transparenta ökat och efterfrågan på öppenhet har växt hos företagens olika intressenter. Det finns två motiv till att lämna information, till dem enligt Oxelheim (2006) så kallade outsiders, antingen frivilligt eller på grund av tvång. När Sverige 2005 övergick till IFRS blev detta en tid- och kostnadskrävande förändring, vilken ställde stora krav på bolagen (PWC 2008). Övergången innebar att alla svenska börsnoterade bolag blev tvungna att upprätta koncernredovisningen i enlighet med IFRS (ibid.). Regelverket var mer komplext än vad vi i Sverige var vana vid och tilläggsupplysningarna i årsredovisningarna för 2005 ökade väsentligt jämfört med tilläggsupplysningarna i tidigare årsredovisningar (ibid.).

Det har presenterat olika åsikter om kvalitén i de finansiella rapporterna för företag som tillämpar IAS (International Accounting Standards)/IFRS. Ball et al. (2003) visar i sin studie av fyra östasiatiska länder, att kvalitén på rapporteringen inte nödvändigtvis stiger på grund av införandet av liknande redovisningsstandarder såsom IAS/IFRS. På liknande sätt har andra studier visat allvarliga svårigheter med att efterfölja standarderna, särskilt i tidigt skede av implementeringen av IFRS, vilket ifrågasätter transparensen i sådana finansiella rapporter (Daske & Gebhardt, 2006). Det finns en växande insikt om att länder kan anta internationella redovisningsstandarder relativt lätt, men det är mycket mer komplext och tidskrävande att utveckla de institutionella mekanismer som krävs för att säkerställa en framgångsrik implementering (Hodgdon et al. 2009). Daske och Gebhardt (2006) visar däremot att den upplevda upplysningskvaliteten har ökat kraftigt för företag som tillämpar internationellt erkända redovisningsstandarder, särskilt IFRS.

Om vi förutsätter att IFRS leder till en förbättrad kvalitet på årsredovisningarna, krävs det även att företaget väljer att följa de krav som IFRS ställer. Företag som ändrar sin strategi gällande finansiell rapportering efter en implementering av IAS/IFRS benämns *serious adopters* (Daske et al 2007; Carmona & Trombetta 2008). De företag som istället drar nytta av flexibiliteten i de internationella standarderna nämns *label adopters* (ibid.). Enligt Daske et al. (2007) innebär detta att label adopters fortsätter att rapportera såsom de alltid har gjort inom ramen för en ny internationell beteckning.

Som tidigare nämnts måste börsnoterade bolag i Sverige tillämpa IFRS vid upprättande av koncernredovisning. Detta innebär att företagen måste lämna en viss lägsta nivå av information. Eftersom IFRS är ett mer komplext regelverk än den föregångna svenska lagstiftningen, finner vi det sannolikt att företagen brister i upplysningskraven. Finns det variationer i informationslämnandet mellan de börsnoterade bolagen måste det därför finnas andra faktorer än normgivning som förklarar varför vissa företag väljer att lämna mer upplysningar. Ett sätt att studera uppfyllelse av IFRS:s upplysningskrav kan vara att studera företags upplysningar om anläggningstillgångar, vilket vi inte har funnit några tidigare studier om. Tidigare forskning har främst berört företags frivilliga informationslämnande utöver lagstadgade upplysningskrav (exempelvis Cooke 1989; Hossain et al. 1995; Chau & Gray 2002; Ferguson et al. 2002). Dessutom menar Marton et al. (2008) att majoriteten av företag har någon form av materiella anläggningstillgångar i sin balansräkning och att dessa uppgår till betydande belopp. Likaså har immateriella tillgångar fått större betydelse på grund av en

mer kunskapsbaserad ekonomi samtidigt som tillgångarna har varit svårhanterliga i redovisningen (ibid.). Ovanstående resonemang leder fram till syftet med studien.

1.3 Syfte

Uppsatsens syfte är att förklara vilka faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar

1.4 Uppsatsens fortsatta disposition

Kapitel 2: Metod

I detta kapitel redogörs det för de metodologiska överväganden som har gjorts för att genomföra studien. Vidare presenteras de teorier som har använts under studiens gång.

Kapitel 3: Teori

Avsnittet inleds med en teoribakgrund där det redogörs för faktorer som kan tänkas påverka företags informationslämnande. Kapitlet avslutas med en presentation av de hypoteser som senare ska prövas.

Kapitel 4: Empirisk metod

I kapitlet beskrivs tillvägagångssättet vid insamlandet av empirisk data. Vidare redogörs det för studiens urval samt bortfall. Slutligen presenteras operationaliseringen av hypoteserna.

Kapitel 5: Analys

I detta kapitel analyseras det empiriska materialet. Analysen görs statistiskt genom att både tillämpa bivariata tester och utföra en multipel linjär regressionsanalys. Därefter testas hypoteserna och slutsatser kan dras om dessa hypoteser kan förkastas eller ej.

Kapitel 6: Slutsatser

I studiens sista kapitel presenteras de slutsatser som har dragits utifrån undersökningen. Resultatet analyseras med hjälp av teorin som presenterades i kapitel tre. Avslutningsvis ges förslag till fortsatt forskning.

2. Metod

För att uppfylla studiens syfte har en deduktiv ansats tillämpats. Kapitlet innefattar även en motivering av de teorival som har gjorts.

2.1 Utgångspunkt för studien

Syftet med studien är att förklara vilka faktorer som påverkar företag att lämna mer eller mindre information gällande anläggningstillgångar. Målet är därför att finna ett orsak-verkan-samband som ska kunna generaliseras. I detta fall vill vi finna ett samband mellan de påverkande faktorerna och den mängd information som återfinns i företags årsredovisningar om just anläggningstillgångar. Uppsatsen tillämpar en deduktiv ansats, vilket innebär att en hypotes skapas utifrån redan befintliga teorier inom ämnesområdet, som sedan testas på den insamlade empirin (Jacobsen 2002). Genom att vi testar de hypoteser som vi tar fram från tidigare forskning mot empirin, finner vi att vi kan behålla ett objektiva synsätt.

Det har riktats kritik mot den deduktiva ansatsen om att datainsamlingen oundvikligen leder till att forskare endast letar efter den information som anses vara väsentlig och som därmed stödjer deras egna förväntningar (Jacobsen 2002). Genom detta angreppssätt ökar risken för att viktig information förbises (ibid.). Vi har försökt att minimera detta genom att ta med information som behandlar ett flertal olika teorier och inte enbart det som ger stöd åt studiens hypoteser i syfte att vara så objektiva som möjligt. Eftersom det redan finns befintliga teorier inom området, och då uppsatsens syfte inte är att formulera nya teorier, tillämpas inte induktiv metod.

2.2 Val av teorier

Uppsatsens syfte är att utifrån ett empiriskt perspektiv undersöka vilka faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Tidigare forskning (se exempelvis Cooke 1989; Adrem 1999; Watson et al. 2002) visar att det är flera faktorer som kan förklara informationslämnande och därför räcker det inte med en teori för att förklara vad det är som styr företags benägenhet att vara transparenta och öppna. Tillämpas mer än en teori kan olika teorier klargöra olika aspekter av informationslämnandet. Således kommer uppsatsen att omfattas av två typer av teorier; ekonomiska teorier samt systemorienterade teorier. Enligt

Gray et al. (1995a) ska de olika teorierna inte uppfattas som konkurrenter utan istället som komplement till varandra.

Teorier som vi finner kan förklara vad det är som påverkar företags informationslämnande om anläggningstillgångar är positiv redovisningsteori samt agentteorin. Positiv redovisningsteori baseras på empiriska observationer och syftar till att förklara och förutsäga särskilda fenomen, i detta fall redovisningsval (Deegan & Unerman 2006). Falkman och Tagesson (2008) anser att positiv redovisningsteori är tätt sammankopplad med agentteorin vilken menar att redovisningens uppgift är att producera information för beslutsfattare, aktieägare och andra intressenter. Den förklarar även relationen mellan agent och principal och baseras på egenintresse (Jensen & Meckling 1976; Fama & Jensen 1983; Falkman & Tagesson 2008).

För att förstå vilka faktorer det är som påverkar företags upplysningar har vi även använt oss av institutionell teori. Teorin är baserad på antagandet att organisationer påverkas av påtryckningar från dess institutionella omgivning, såsom lagstiftare och kunder (DiMaggio & Powell 1983; Carruthers 1995). Organisationer antar därför de strukturer och förfaranden som anses vara legitima och betraktas som lämpliga organisatoriska val (ibid.). Företagens försök att bli accepterade av omvärlden skulle därför kunna vara en förklarande faktor till vilken information som lämnas gällande anläggningstillgångar. Legitimitetsteorin och intressentteorin är andra teorier som vi kommer att ha i åtanke, vilka tillsammans med institutionell teori härleds från systemorienterade teorier (Deegan & Unerman 2006). Ytterligare en teori som vi kommer att tillämpa är signalteorin som kan hjälpa till att förklara informationslämnande (Watson et al. 2002).

3. Teori

Teorikapitlet omfattar en presentation av de olika faktorer som härletts från de ovannämnda teorierna och som kan förklara företags upplysningar om anläggningstillgångar. Utifrån teoribakgrunden formuleras hypoteserna i studien.

3.1 Teoribakgrund

Företags tillhandahållande av information beror på ett antal faktorer (se till exempel Adrem 1999; Meek et al. 1995; Hossain et al. 1995). Studiens avsikt är att förklara vilka faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Faktorer som kan förklara detta är ägarstruktur, skuldsättningsgrad, lönsamhet, storlek, bransch, utländsk börsnotering samt revisionsbyrå, vilka kommer att presenteras närmare i hypotesformuleringen nedan.

Teorier som kan förklara varför företag väljer att lämna ut information är positiv redovisningsteori och agentteorin (Morris 1987; Cooke 1989; Watson et al. 2002; Deegan & Unerman 2006). Faktorer som härrör från agentteorin är ägarstruktur (Jensen & Meckling 1976), skuldsättningsgrad (Jensen & Meckling 1976; Watson et al. 2002), lönsamhet (Cooke 1989; Watson et al. 2002), storlek (Jensen & Meckling 1976; Cooke 1989) och utländsk börsnotering (Cooke 1989). I vår studie kan agentteorin med dess agentkostnader ge en förklaring till varför företag väljer att lämna upplysningar. Enligt Jensen och Meckling (1976) är nämligen utlämnande av information ett sätt att minska eventuella agentkostnader.

Positiv redovisningsteori bygger på teorin om att alla individer drivs av egenintresse (Deegan & Unerman 2006). Denna teori kan därmed ge oss vägledning i varför vissa företag väljer att lämna information. Samtidigt fokuserar teorin på relationen mellan organisationens olika parter och då framförallt relationen mellan agent och principal (Deegan & Unerman 2006). Enligt grundarna till positiv redovisningsteori, Ross Watts och Jerold Zimmerman, kan problem uppstå i dessa relationer eftersom en part har mer information än den andra, och därför uppkommer informationsasymmetri (Watts & Zimmerman 1986). Relationen mellan agenten och principalen kan därmed ge en förklaring till företags sätt att redovisa samt förhållandet mellan ett företags ledning och aktieägare. Genom ökade upplysningar kan företagsledningen nämligen försöka övertyga aktieägarna och andra intressenter om att de

agerar rätt och riktigt (Watson et al. 2002). Cooke (1989) menar vidare att upplysningar i företags årsredovisningar är ett sätt att minska aktieägarnas övervakningskostnader samt mildra *moral hazard* problemet.

Även om denna studie har sin tyngdpunkt i positiv redovisningsteori och agentteorin, utesluts dock inte, som tidigare nämnts, andra teorier. Institutionell teori kan användas för att förstå olika redovisningsprocesser (Carruthers 1995). I vår studie kan den institutionella teorin användas för att förklara omvärldens påverkan på företags informationslämnande om anläggningstillgångar, då DiMaggio och Powell (1983) samt Selznick (1984) menar att organisationer anpassar sig efter sin omgivning.

Organisationer har en benägenhet att efterlikna varandra, vilket benämns *isomorphism* och kategoriseras i tre olika grupper; *coercive*, *mimetic* och *normative isomorphism* (DiMaggio & Powell 1983). I vår studie skulle utländsk börsnotering och företagsstorlek kunna fånga förklaringar som härleds från *coercive isomorphism*. Detta då DiMaggio och Powell (1983) menar att begreppet berör hur organisationer kan utsättas för yttre påtryckningar från organisationer som företaget är beroende av eller från allmänna förväntningar. Påtryckningar kan öka för utländska börsnoterade företag, då Meek och Grey (1989) samt Adrem (1999) menar att kraven skiljer sig från olika kapitalmarknader i världen. Likaså kan ett stort företag utsättas för större påtryckningar då efterfrågan på information troligtvis är större (Wallace & Naser 1995; Lang & Lundholm 1996; Cormier et al. 2005).

Faktorn bransch skulle kunna stödja *mimetic isomorphism*, då osäkerhet gör att organisationer tittar på hur liknande organisationer agerar i samma situation (DiMaggio & Powell 1983; Carruthers 1995). Coke (1991) menar att ett dominerande företag inom en bransch, som tillhandahåller mycket information, kan få andra företag i branschen att följa efter. DiMaggio och Powell (1983) anser även att påtryckningar och förväntningar från den professionella yrkesgruppen, *normative isomorphism*, påverkar organisationen. Utifrån detta argument kan faktorn revisionsbyrå fånga aktuella aspekter, detta då en stor revisionsbyrå kan ställa krav på företaget för att inte riskera sitt rykte (DeAngelo 1981).

Signalteorin utvecklades 1973 av Spence för att förklara beteendet på arbetsmarknaden men kan även användas för att förklara lämnandet av upplysningar (Watson et al. 2002). Signalering är en effekt av informationsasymmetrin på marknader och asymmetrin kan

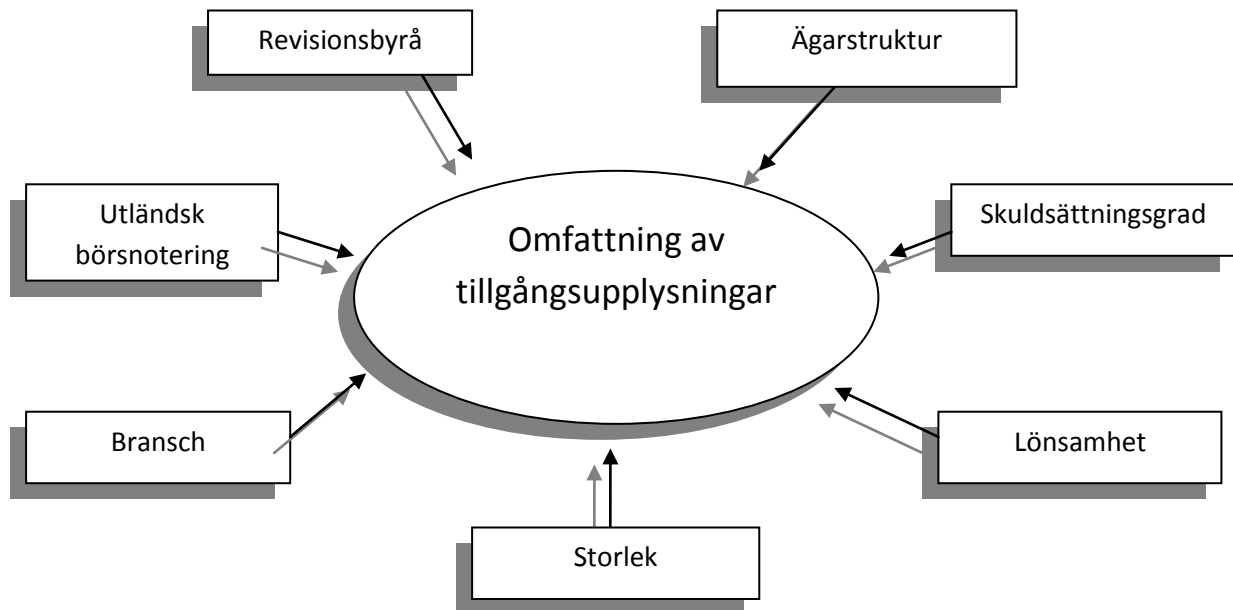
minskas genom att den parten med mer information signalerar till den andra parten (Watson et al. 2002). Faktorerna lönsamhet och revisionsbyrå kan fånga aspekter utifrån signalteorin. Detta då Watson et al. (2002) menar att chefer av *higher quality* företag vill skilja sig från *lower quality* företag genom frivilliga upplysningar. Likaså menar Coke (1989), Inchausti (1997) och Watson et al. (2002) att ett lönsamt företag är mer benäget att signalera sitt resultat till marknaden genom att lämna mer uppgifter. Bar-Yosef och Livnat (1984) samt Craswell och Taylor (1992) hävdar att valet av extern revisor kan fungera som en signal om företagets värde.

Gray et al. (1995a) anser att det är olämpligt att enbart förlita sig på egenintresse och vinstmaximering som de enda och huvudsakliga förklaringarna till företagens informationslämnande, då sociala och politiska faktorer också kan påverka ett företag. Eftersom företagets ansvar inte enbart begränsas till den ekonomiska prestationen (Epstein & Freedman 1994; Pattern 1992) ska även sociala och politiska teorier tas i beaktning tillsammans med ekonomiska teorier (Gray et al. 1995b). En teori som beaktar de sociala aspekterna är legitimitetsteorin som enligt Dowling och Pfeffer (1975) är användbar vid analyser av företags beteenden. En faktor som kan förklaras utifrån legitimitetsteorin är enligt Watson et al. (2002) bransch.

Medan legitimitetsteorin fokus är på företagets interaktion med samhället (Dowling & Pfeffer 1975), fokuserar intressentteorin istället på de olika intressentgrupperna i samhället och hur företaget bäst bör behandla dessa intressenter för att kunna överleva (Gray et al. 1995a). Gray et al. (1995a) anser att det är intressenterna som kontrollerar eller har möjlighet att, direkt eller indirekt, kontrollera resurser som företaget är i behov av. När intressenterna kontrollerar resurser som är av stort vikt för organisationerna, är det sannolikt att företaget reagerar genom att uppfylla intressenternas krav (Ullmann 1985). I vårt fall kan intressentteorin därför förklara varför vissa företag väljer att lämna mer eller mindre upplysningar beroende på intressenternas kontroll över resurser. Ett exempel är faktorn skuldsättningsgrad där företag med högre skuldsättningsgrad enligt Jaggi och Low (2000) är under större kontroll av kreditgivare.

3.2 Utformning av hypoteser

Som vi tidigare har nämnt finns det en rad faktorer som kan förklara företags information om anläggningstillgångar. De faktorer som vi kommer att studera illustreras i figur 3.1 och kommer närmare att beskrivas i hypotesformuleringarna.

Figur 3.1 Hypotesmodell

3.2.1 Ägarstruktur

Sambandet mellan ägande samt utlämnande av information härrör från agentteorin (Jensen & Meckling 1976; Watts 1977). Enligt Fama och Jensen (1983) uppstår agentkostnader vid intressekonflikter mellan agenten och principalen när ägande och kontroll separeras. I företag där ägandet inte är koncentrerat är riskerna för konflikter större i jämförelse med bolag med ett koncentrerat ägande (ibid.). Både Chau och Gray (2002) samt Karamanou och Vafeas (2005) anser att sannolikheten för informationslämnande är större i företag med ett spritt ägande. Detta då principalerna effektivt kan säkerställa att deras ekonomiska intressen optimeras samt att agenten kan visa att de handlar i ägarnas intresse (ibid.). Investerarare som äger en stor andel av ett företag har tillgång till information direkt från företaget, vilket minskar behovet för informationslämning (La Porta et al. 1998; Cormier et al. 2005; Karamanou & Vafeas 2005). Vidare menar Shleifer och Vishny (1997) att vid ett koncentrerat ägande minskar behovet av informationslämnande då ett koncentrerat ägande är ett sätt att

övervaka ledningen. Chau och Gray (2002) och Prencipe (2004) är exempel på författare som finner ett positivt samband mellan ett icke-koncentrerat ägande och informationslämnande. Då ett företag med ett spritt ägande ofta har fler aktieägare, blir agentkostnaderna högre eftersom dessa ägare inte har lika stor insyn i företaget. Detta beror på informationsasymmetrin mellan principalerna och agenten. Eftersom årsredovisningar oftast utgör den viktigaste informationskällan för små aktieägare (Raffournier 1995; Prencipe 2004), anses upplysningar om ekonomin vara ett sätt att minska informationsasymmetrin (Prencipe 2004; Karamanou & Vafeas 2005).

H1a: Det finns ett positivt samband mellan ett spritt ägande och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

Cormier et al. (2005) anser att vid en större andel utländskt ägande kan det vara svårare för de utländska ägarna att få information om företaget från alternativa källor. Dessutom står utländska aktieägare inför högre informationsasymmetri på grund av geografisk uppdelning och språkbarriärer (Haniffa & Cooke 2002; Huafang & Jianguo 2007). För att kunna konkurrera effektivt på kapitalmarknaden ska företag med utländska ägare frivilligt lämna ut mer information enligt Huafang och Jianguo (2007). Al-Akra et al. (2010) menar att utländska ägare kräver mer information innan de väljer att investera i ett utländskt bolag, vilket leder till en högre nivå av informationslämnande. Dessutom hävdar Naser et al. (2002) att utländska investerare har mer erfarenhet av inhemska och internationella marknader och är därför mer benägna att kräva mer information. Förutom detta menar Adrem (1999) att en stor andel utländska aktieägare innebär en mer blandad ägarstruktur, vilket troligen leder till ökad informationsasymmetri och högre agentkostnader. Vidare anses det att riskerna för konflikter och missförstånd mellan ledningen och ägarna antas öka (ibid). Dessa konflikter kan motverkas genom att vara mer transparent och lämna ut mer upplysningar (ibid). Lakhali (2007) menar att utländska ägare har visat sig vara mer försiktiga vid övervakningen av ledningen och erbjudit minoritetsägarna ett bättre skydd. Givet att de utländska ägarna erbjuder minoritetsägarna bättre skydd kommer det frivilliga informationslämnandet att öka (ibid). Brobergs et al. (2009) studie visar ett positivt samband mellan utländskt ägande och frivillig informationslämnande.

H1b: Det finns ett positivt samband mellan utländskt ägande och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

3.2.2 Skuldsättningsgrad

Tidigare forskning visar att det finns ett positivt samband mellan finansiell information och skuldsättningsgrad (Malone et al. 1993; Hossain et al. 1995; Inchausti 1997; Ismail & Chandler 2005; Broberg et al. 2009; Hodgdon et al. 2009).

Företag med högre skuldsättning är i allmänhet under större kontroll av kreditgivare för att säkerställa att företaget inte bryter mot låneavtalet (Jaggi & Low 2000). Ur agentteorin har Jensen och Meckling (1976) hävdade att företag med högre skuldsättningsgrad kommer att ha större agentkostnad. För att minska agentkostnaderna förväntas det att företag som är högt belånade ska lämna mer information i sina finansiella rapporter (Hossain et al. 1995; Inchausti, 1997; Watson et al. 2002; Prencipe 2004; Ismail & Chandler 2005).

H2a: Det finns ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

Adrem (1999) är dock inte lika övertygad, då han i sin granskning av tidigare empiriska studier funnit att det, i sex av åtta fall, enbart finns ett svagt positivt samband mellan skuldsättningsgrad och omfattningen av information. Meek et al. (1995) fann i sin studie, i motsats till agentteorin, att företag med låg skuldsättningsgrad lämnar ut mer information. Zarzeski (1996) konstaterar även att lägre skuldsättningsgrad associeras med mer information. Jensen (1986) diskuterar sambandet mellan agentkostnader och *free cash flow*, och föreslår en negativ relation mellan skuldsättningsgrad och omfattningen av frivillig information.

H2b: Det finns ett negativt samband mellan skuldsättningsgrad och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

3.2.3 Lönsamhet

Agentteorin föreslår ett möjligt samband mellan tillhandahållandet av information och lönsamhet (Watson et al. 2002) och att ledningen kan använda extern information för att uppnå personliga fördelar (Inchausti 1997). När avkastningen är hög i ett företag är företagsledningen mer benägen att lämna ut mer detaljerad information i syfte att berättiga sina nuvarande positioner och ersättning (Singhvi & Desai 1971; Inchausti 1997). Lang och Lundholm (1993) menar istället att sambandet mellan företags resultat och mängden

upplysningar kan förklaras med förekomsten av informationsasymmetri, exempelvis om företagsledningen har tillgång till resultatinformation före investerarna. Problemen med *adverse selection*, som ökar vid informationsasymmetrin, leder till ett ökat informationslämnande (Lang & Lundholm 1993).

Även signalteorin finner ett möjligt samband mellan företags lönsamhet och den proportion information som företaget lämnar (Watson et al. 2002; Ismail & Chandler 2005). Baserat på signalteorin har det hävdats att ett lönsamt företag är mer benäget att signalera sitt resultat till marknaden genom att lämna mer uppgifter (Cooke 1989; Inchausti 1997; Watson et al 2002). Meek et al. (1995) menar att mer lönsamma företag kan förväntas lämna mer frivilliga redovisningsupplysningar då de vill skilja sig från mindre lönsamma företag i syfte att öka kapitalet enligt de bästa tillgängliga villkoren.

H3a: Det finns ett positivt samband mellan lönsamhet och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

Lang och Lundholm (1993) hävdar dock att resultat från teoretisk och empirisk forskning tyder på att informationslämnande kan öka konstant men att det även kan minska med företagets resultat. Hodgdon et al. (2009) finner i sin studie att överensstämmelsen med IFRS sjunker i samband med att företags lönsamhet ökar.

H3b: Det finns ett negativt samband mellan lönsamhet och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

3.2.4 Storlek

Tidigare studier har visat att det finns ett positivt samband mellan storlek på företaget och omfattningen av frivillig information som lämnas (Cooke 1989; Lang & Lundholm 1993; Gray et al 1995b; Meek et al. 1995; Adrem 1999; Jaggi & Low 2000; Clarkson et al. 2003; Broberg et al. 2009).

Prather-Kinsey och Meek (2004) hävdar att stora företag generellt sett lämnar mer information än små, men att det är oklart vilket samband storlek har med mängden information. Prencipe (2004) hävdar att det är allmänt accepterat att desto större företaget är,

desto större är informationsasymmetrin och därmed högre agentkostnader. Jensen och Meckling (1976) hävdar att agentkostnaderna ökar i förhållande till andelen externt kapital i företaget och andelen extern kapital tenderar att vara högre i större företag (Leftwich et al. 1981). Wallace och Naser (1995) förtydligar att storlek är en funktion av tillväxt och ett företags expansion leder alltid till ett större behov av externt kapital och därmed ett större behov av mer fullständig information. Upplysningar kan enligt Inchausti (1997) och Adrem (1999) användas för att minska agentkostnaderna och informationsasymmetrin.

Efterfrågan på information är troligtvis större hos stora företag då en större grupp av analytiker och investerare förmår företaget att lämna mer information (Wallace & Naser 1995; Lang & Lundholm 1996; Cormier et al. 2005). Då dessa utövar påtryckningar för bättre informationslämnande förväntas det att stora företag kommer att lämna mer upplysningar och av bättre kvalitet (Palmer 2008). Större företag är troligen också mer komplexa och har en bredare ägarstruktur än mindre företag, vilket kan innebära mer omfattande och detaljerade upplysningar för att möta informationsbehovet från olika grupper av investerare. (Meek et al. 1995; Jaggi & Low 2000).

H4: Det finns ett positivt samband mellan företags storlek och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

3.2.5 Bransch

Branschtillhörighet kan påverka ett företags lämnande av information (Wiseman 1982; Cooke 1989; Wallace et al. 1994; Meek et al. 1995; Inchausti 1997; Adams et al. 1998; Ferguson et al. 2002). Broberg et al. (2009) konstaterar i sin studie att ett företags bransch är en variabel som både påverkar innehållet i, och omfattningen av, frivilliga upplysningar. Cooke (1991) menar att det kan finnas historiska skäl till varför vissa branscher lämnar ut mer uppgifter än andra. Watson et al. (2002) förklarar branschskillnader med att företag i hårt reglerade branscher är mer motiverade att lämna ut information för att minska agentkostnader. Samtidigt kan ett dominerande företag inom en bransch, vilket tillhandahåller höga nivåer av information, få andra företag i branschen att följa efter (Cooke 1991). Andra teorier som enligt Watson et al. (2002) kan tillämpas på faktorn bransch är legitimitetsteorin och signalteorin. Legitimitetsteorin förklarar att då företag utsetts för offentlig granskning, styrker företagen sin legitimitet genom att lämna upplysningar (ibid.). Signalteorin motiverar företags upplysningar utifrån företags vilja att signalera till marknaden att de följer god praxis inom en

bransch (ibid.). Dye (1995) menar att upplysningar från företag kan provocera andra företag inom samma bransch att lämna ut information.

H5: Företag inom samma bransch lämnar ut lika information angående anläggningstillgångar.

3.2.6 Utländsk börsnotering

Företag som är noterade på flera börser lämnar mer information (Cooke 1989; Gray et al. 1995b; Hossain et al. 1995; Ferguson et al. 2002; Xiao et al. 2004; Broberg et al. 2009). Enligt Cooke (1989) antyder agentteorin att informationslämnande kan variera gällande marknadsnotering. Ju större behov av att anskaffa kapital utanför Sverige, desto större är sannolikheten för ytterligare upplysningar (Cooke 1989). En utländsk börsnotering kan påverka mängden information som lämnas då obligatoriska krav på offentlighöörande och kapitalmarknadens förväntningar skiljer sig mellan världens kapitalmarknader (Meek & Grey 1989; Adrem 1999). Det kan antas att graden av informationslämnande är lägre i Sverige än informationslämnandet i USA, Kanada eller Storbritannien, och därför förväntas det att svenska företag som är noterade utomlands lämnar mer information (Adrem 1999).

H6: Det finns ett positivt samband mellan utländsk börsnotering och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

3.2.7 Revisionsbyrå

Schipper (1981) samt Watts och Zimmerman (1986) menar att valet av extern revisor är en övervakningsmekanism som bidrar till att dämpa intressekonflikten mellan principaler och agenter. Ashbaugh och Warfield (2003) instämmer i att externa revisorer fungerar som en övervakningsmekanism och hävdar även att revisorn på så sätt har en avgörande roll för företagets bolagsstyrning. Den externa revisorn stödjer också en transparent finansiell rapportering (Ashbaugh & Warfield 2003) och Clarkson et al. (2003) hävdar att bättre företagsstyrning kommer påverka omfattningen av upplysningar positivt. Craswell och Taylor (1992) menar även att valet av revisor speglar ett försök av företagsledningen att minska agentkostnader.

DeAngelo (1981) menar att stora revisionsbyråer kan stå emot klienternas påtryckningar om att endast lämna begränsad information, då det kan bli stora ekonomiska konsekvenser ifall revisionsbyråns varumärke eller rykte skadas. Wallace et al. (1994) menar att innehållet i årsredovisningen inte enbart granskas utan även påverkas av revisorn. Om revisionsbyrån dessutom bedöms utifrån kvalitén på de granskade årsredovisningarna, leder det till att de stora revisionsbyråerna är mer benägna att uppmuntra sina klienter att presentera mer detaljerad information (Wallace et al. 1994). Hossain et al. (1995), Inchausti (1997), Clarkson et al. (2003), Craswell och Taylor (1992) samt Palmer (2008) finner att nivån på frivilligt informationslämnande sannolikt är högre hos företag som granskats av någon av Big 6 (numera Big 4) revisionsbyråerna.

Användandet av en stor revisionsbyrå kan även vara en indikator på högre kvalitet av revisionen och höja trovärdigheten av redovisningsinformationen (Bushman et al. 2004). Bar-Yosef och Livnat (1984) samt Craswell och Taylor (1992) hävdar att valet av extern revisor kan fungera som en signal om företagets värde utifrån signalteorin. Bar-Yosef och Livnat (1984) utgår från existensen av informationsasymmetri och att företagsledningen är bättre informerad om företagets framtida kassaflöde. Det har visats att valet av en stor revisionsbyrå signalerar till marknaden att företagsledningen förväntar sig att företaget kommer att ha ett högt framtida kassaflöde och därmed bestäms priset på företagets aktier genom denna handling (ibid.). Datar et al. (1991) pekar också på att valet av revisor är en signal till marknaden om kvalitén på företagets information. De menar att detta styrks av sambandet att då företag blir börsnoterade väljer de ofta att byta revisor och att det tyder på att det finns fördelar med de så kallade *higher-quality auditors*.

H7: Revisionsbyrån påverkar mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar.

4. Empirisk metod

I avsnittet beskrivs tillvägagångssättet för undersökningen samt urval och bortfall. Kapitlet innefattar även en redogörelse för hur datainsamlingen har genomförts och slutligen operationaliserats hypoteserna.

4.1 Undersökningsmetod

Studiens syfte är att undersöka vilka faktorer som påverkar företags information om anläggningstillgångar, vilket uppnås genom att studera årsredovisningar. Studien kommer att genomföras utifrån en checklista där vi granskar hur väl företags upplysningar om anläggningstillgångar stämmer överens med IAS/IFRS upplysningskrav i IAS 16 Materiella anläggningstillgångar och IAS 38 Immateriella tillgångar (se bilaga 1). Checklistmetoden har använts i tidigare studier, exempelvis Cooke (1989), Adrem (1999), Gray et al. (1995b) och Broberg et al. (2009). Patel och Davidson (2003) menar att dokument kan användas för att besvara frågeställningar kring faktiska förhållanden och faktiska skeenden, men att det ska finnas ett kritiskt förhållningssätt till dokumenten. Dokumenten i studien utgörs av årsredovisningar och vi kommer att studera dess innehåll utifrån IAS 16 och IAS 38. Vårt syfte är inte att studera om företagen redovisar tillgångar på ett korrekt sätt, utan syftet är att undersöka varför proportionen information eventuellt varierar mellan företag. Vi behöver därför inte ta ställning till om informationen är korrekt eller ej, utan enbart notera dess omfattning.

Lundahl och Skärvad (1999) hävdar att det är viktigt att säkerställa sekundärmaterialets precision, validitet, reliabilitet och relevans i förhållande till studiens syfte och problemställning. Förutom årsredovisningarna finns det andra informationskällor som intressenter kan använda sig av, såsom internet (Tagesson et al. 2009), delårsrapporter och pressmeddelanden (Adams et al. 1998). Adams et al. (1998) anser dock att årsredovisningen är den viktigaste informationskällan som skickas ut till intressenterna. Vi bedömer att uppsatsens syfte stämmer väl överens med den information som kan erhållas genom företagets årsredovisningar, då det är dessa som står i fokus för informationslämnande enligt IFRS. Andra former av datainsamling blir därmed irrelevanta för studiens ändamål. Tidigare genomförda undersökningar har använt årsredovisningar som ett instrument för att undersöka informationslämnandet (Craswell & Taylor 1992; Hossain et al. 1995; Clarkson et al. 2003;

Prencipe 2004; Cormier et al. 2005; Broberg et al. 2009), vilket stödjer vårt val av datainsamlingsmetod.

4.2 Urval och bortfall

Vi har begränsat vårt urval till att endast undersöka företag som är noterade på Stockholmsbörsen (NASDAQ OMX Stockholm), vilket innefattar Large Cap, Mid Cap och Small Cap. Urvalet består således av 255 bolag (registrerade 10 april 2010), förutsatt att företaget var börsnoterat vid bokslutet 2009. I vår studie har vi valt att utesluta finansiella bolag noterade på Stockholmsbörsen eftersom dessa bolag står under särskild reglering (Cooke 1989; Wallace et al. 1994; Raffournier 1995; Hossain et al. 2005; Callao et al. 2007). Eftersom 45 bolag var listade som finansbolag reducerades vårt urval från 255 till 210 bolag, vilket utgör den aktuella populationen. Övrigt bortfall har berott på att årsredovisningarna för år 2009 inte varit tillgängliga, vilket utgör fem bolag. Dessutom saknade fyra bolag immateriella tillgångar, vilket innebär att populationen minskar till 201 börsnoterade bolag. Då vi har undersökt majoriteten av de noterade bolagen på Stockholmsbörsen ökar detta undersökningens tillförlitlighet. Bortfallet för variablerna är ringa och berör enbart de oberoende variablerna, främst utländskt ägande.

4.3 Operationalisering

4.3.1 Beroende variabel

Företags anläggningstillgångar utgörs av materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar samt finansiella tillgångar. Då svenska börsnoterade företag från och med 2005 måste upprätta koncernredovisningen enligt IFRS utgår vi ifrån kraven som ställs enligt dessa standarder. Finansiella tillgångar regleras i tre olika standarder där IFRS 7 enbart behandlar upplysningskrav. Dess omfattande regelverk gör att vi valt att utesluta finansiella tillgångar från vår studie. Uteslutningen har gjorts för att stärka tillförlitligheten i studien då regelverket för finansiella tillgångar är komplext och därför ökar risken för feltolkningar vid datainsamling. Den beroende variabeln i studien utgörs därmed av mängden information om materiella anläggningstillgångar (IAS 16) och immateriella tillgångar (IAS 38).

De delar av årsredovisningar som vi kommer att undersöka är resultat- och balansräkningens upplysningar om materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar och dess tillhörande

noter. Som tidigare nämnts har en checklista använts för att mäta mängden information om anläggningstillgångar. Checklistan har skapats utifrån IAS 16 Materiella anläggningstillgångar p.73-79 och IAS 38 Immateriella tillgångar p. 118-128. Dock är det enbart p.73 och 75 i IAS 16 och p. 118 i IAS 38 som behandlas i checklistan då resterande punkter inte är aktuella för alla företag. Ett exempel är p.78 i IAS 16 som berör nedskrivningar, vilken inte kan appliceras på alla företag. Checklistan består totalt av nio punkter där sex punkter berör materiella anläggningstillgångar och tre punkter berör immateriella tillgångar. Mätningarna har utförts genom att undersöka om kraven i checklistan uppfylls i noterna och utifrån detta resultat sammanställa en grad av överensstämmelse från 0-100 % (Cooke 1989; Hossain et al. 1995). Uppfylls exempelvis en fjärdedel av punkterna i checklistan är det en överensstämmelse på 25 %.

Det kan antas att vissa punkter är viktigare för en viss användargrupp än andra, men att försöka lägga in subjektiva aspekter vid en stor mängd olika användare är svårhanterligt (Cooke 1989). Vid *unweighted scoring approach* är utgångspunkten att varje punkt i checklistan är lika viktig (Chow & Wong-Boren 1987; Cooke 1989; Gray et al. 1995b). Cooke (1989) menar att det ändå kan förväntas att de *subjective weights* hos användargrupper kommer att ta ut varandra. Då checklistan utgörs av punkter som måste uppfyllas enligt IAS 16 och IAS 38 finner vi ingen anledning att ge de olika vikter, och med ovanstående resonemang används *unweighted scoring approach*.

4.3.2 Oberoende variabler

Ägarstruktur

Ägarstrukturen mäts genom att räkna ut de okända aktieägarnas andel av aktiekapitalet. Gränsen för vad som klassificeras som okänd aktieägare är ägande under 2 % av kapitalet i bolaget (Prencipe 2004; Broberg et al. 2009). Därmed beräknas den andel av aktiekapitalet som ägs av okända ägare som 100 % minus den totala andelen av kapitalet som ägs av kända ägare (McKinnon & Dalimunthe 1993; Raffournier 1995; Adrem 1999; Broberg et al. 2009). Eftersom många bolag har ett aktiekapital som är fördelat på aktier med olika röstvärde (Andrén et al. 2003), mäts ägarstrukturen i denna studie både genom andel av kapital samt andel röster. Andelen röster mäts med samma metod som ovan. Detta görs även för utländskt ägande, där de utländska aktieägarnas andel av kapitalet respektive rösterna mäts.

Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad mäts genom måtten *Totala skulder/Totala tillgångar* (Zarzeski 1996; Jaggi & Low 2000; Ismail & Chandler 2005) och *Totala skulder/Eget kapital* (Malone et al. 1993; Meek et al. 1995; Adrem 1999; Watson et al. 2002; Cormier et al. 2005; Broberg et al. 2009). Ismail och Chandler (2005) menar att det kan vara missledande att mäta skuldsättningsgrad som förhållandet mellan skulder och eget kapital, då vissa företag kan vara insolventa och ha ett negativt eget kapital. På grund av detta har vi valt att mäta skuldsättningsgrad genom två mått.

Lönsamhet

Vi kommer att mäta lönsamhet genom två nyckeltal; räntabilitet på totalt kapital och räntabilitet på eget kapital (Broberg 2006 och Tagesson et al. 2009). Räntabilitet på totalt kapital R_t definieras: *(Resultat efter finansiella poster + Räntekostnader)/Totalt kapital*. Räntabilitet på eget kapital R_e definieras: *Resultat efter finansiella poster/Eget kapital*. Förklaringen till att räntekostnader ska belasta resultatet är att det är resultatet efter finansiella poster som är hänförligt till ägarna. Förekomsten av negativa tal har hanterats genom att förskjuta skalan så att alla tal blir positiva.

Storlek

Storlek på företag mäts genom tre mått; antal anställda (Broberg 2006), balansomsättning (Zarzeski 1996; Jaggi & Low 2000; Watson et al. 2002 & Cormier et al. 2005) och omsättning (Scott 1994; Gray et al. 1995b; Adams et al. 1998; Adrem 1999 & Prencipe 2004).

Bransch

Bransch mäts genom den indelning som görs av noterade bolag på Stockholmsbörsen. Dessa grupper är, med undantag av Finans och Kraftförsörjning; Energi, Material, Industri, Sällanköp, Dagligvaror, Hälsovård, IT, och Telekom (nasdaqomxnordic.com). Kraftförsörjning har uteslutits från analysen då inga observationer finns. Branschvariabeln har i den multipla linjära regressionsanalysen gjorts om till åtta dummy-variabler. Variabeln industri används som referenskategori och har därför uteslutits.

Utländsk börsnotering

Utländsk börsnotering mäts som en dummy-variabel där företag endast noterade på Stockholmsbörsen är kodade "0" och företag noterade på flera börser än Stockholmsbörsen är kodade "1" (Hossain et al. 1995; Meek et al. 1995; Adrem 1999).

Revisionsbyrå

Revisionsbyrå mäts genom att Big 4 klassificeras som egna kategorier, det vill säga KPMG kodad som "1", PWC som "2", Deloitte som "3" och Ernst & Young som "4". Företag som använder en annan revisionsbyrå än Big 4 klassificeras i samma kategori (Collin et al. 2009), det vill säga icke Big 4 kodad som "5". I den multipla linjära regressionsanalysen har variabeln revisionsbyrå gjorts om till fem dummy-variabler. Variabeln PWC har uteslutits och använts som referenskategori.

5. Analys

I detta kapitel presenteras vår analys av den empiriska data som vi samlat in genom årsredovisningar. Analysen sker genom både bivariata tester och en multipel linjär regressionsanalys. Kapitlet avslutas med en hypotesprövning vilken leder fram till resultatet av studien.

5.1 Inledning

Analysen genomförs både genom bivariata tester och en multipel linjär regressionsanalys. *Kolmogorov-Smirnovs test* visar att majoriteten av variablerna inte är normalfördelade, där undantagen är skuldsättningsgrad (totala skulder/totala tillgångar) och ägarstruktur (kapital och röster). Utöver de parametriska testerna har även icke-parametriska tester använts för att styrka resultaten i vissa fall, exempelvis vid den bivariata analysen för variabler som inte är normalfördelade. Likaså, vid variabler med flera grupper, används ett icke-parametriskt test, *Anova-test*. För att beräkna korrelationen mellan de beroende och oberoende variablerna används *Pearsons korrelationstest*. Signifikansnivån som används är 5 % och variabler under 10 % nivå räknas som svagt signifikanta (Craswell & Taylor 1992; Zarzeski 1996; Falkman & Tagesson 2008; Morai & Fialho 2008).

Kapitlet inleds med beskrivande statistik för de beroende variablerna materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar (tabell 5:1). Som beroende variabel används de procentsatser som tagits fram från respektive del i checklistan samt procentsatsen för de totala tillgångarna, som inkluderar både materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar. Därefter beskrivs de oberoende variablerna i två tabeller (tabell 5:2 och 5:3).

Ur tabell 5.1 framgår det av medelvärdet att de börsnoterade bolagen till stor del uppfyller upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar. Tabellen visar dock att företag brister mer vid upplysningar om immateriella tillgångar än vid materiella anläggningstillgångar. Standardavvikelsen är större för de immateriella tillgångarna, vilket tyder på att företags upplysningar varierar mer gällande dessa tillgångar.

Tabell 5.1 Beskrivande statistik av de beroenden variablerna

Upplysningar	Medelvärde (%)	Standardavvikelse (%)
Materiella anläggningstillgångar	94,16	13,22
Immateriella tillgångar	88,40	22,60
Totala tillgångar	92,33	12,49

Tabell 5.2 visar medelvärden samt standardavvikelser för de oberoende variablerna och av tabell 5.3 framgår fördelningen mellan dummy-variablerna samt medelvärden för uppfyllelsen av upplysningskraven.

Tabell 5.2 Beskrivande statistik av de oberoende variablerna

	Medelvärde	St.avvikelse
Ägarstruktur (Kapital %)	45,92	16,29
Ägarstruktur (Röster %)	39,41	18,32
Utländskt ägande (Kapital %)	25,38	16,82
Utländskt ägande (Röster %)	23,69	17,75
Skuldsättningsgrad (Tot S/Tot tillg)	0,50	0,19
Skuldsättningsgrad (Tot S/EK)	1,89	7,36
Räntabilitet på totalt kapital (%)	1,23	23,47
Räntabilitet på eget kapital (%)	-9,91	191,25
Antal anställda	7 015	21 502
Balansomslutning (MKr)	16 265	51 330
Omsättning (MKr)	13 579	37 270

Ur tabell 5.2 framgår det att okända ägare (ägare med mindre än 2 %) i genomsnitt har lika stor andel i företagets kapital som de största ägarna. Om ägarstruktur mäts genom andel röster kan vi se att de större ägarna har ett större övertag jämfört med om ägarstruktur mäts i kapital. Medelvärdet för räntabilitet på eget kapital är negativt och beror på att vissa företag hade ett negativt resultat efter finansiella poster. Av standardavvikelsen kan vi utläsa att resultaten har varit varierande för företagen. Antal anställda, balansomslutning och omsättning är tre

storleksmått som också har höga standardavvikelser, vilket beror på att urvalet består av Large Cap, Mid Cap och Small Cap.

Tabell 5.3 Beskrivande statistik av de oberoende dummy-variablerna

Variabler	Frekvenser (%)	Materiella (%)	Immateriella (%)	Totala tillgångar (%)
Bransch (N 199)				
Energi	1,5	83,3	78,0	81,7
Material	6,0	92,3	92,3	92,4
Industri	35,2	95,9	86,7	92,9
Sällanköp	15,1	96,0	87,8	93,4
Dagligvaror	4,0	97,9	100,0	98,6
Häsovård	13,1	89,4	90,2	89,8
IT	22,1	93,6	87,9	91,8
Telekom	3,0	94,3	89,0	92,7
Utländsk börsn. (N 199)				
Stockholmsbörsen	91,5	94,3	90,5	93,2
Utländsk notering	8,5	98,0	70,6	89,0
Revisionsbyrå (N 199)				
KPMG	19,6	96,6	93,2	95,5
PWC	40,2	93,6	90,1	92,5
Deloitte	9,5	90,0	81,7	87,3
Ernst & Young	27,1	95,0	85,2	91,9
Ej Big 4	3,5	92,7	85,7	90,6

I tabell 5.3 visas att den största branschen i vårt urval är Industri, vilket motsvarar 35 % av totala företag. Energi är den bransch som uppfyller kraven till lägst andel i alla tre tillgångsslag. Endast 8,5 % av företagen är noterade utomlands, vilka utmärker sig gällande immateriella tillgångar där de enbart uppfyller kraven till 70,6 %. PWC är den mest anlitade revisionsbyrån, men de olika byråerna uppfyller kraven till näst intill lika andel.

I tabell 5.4 presenteras en korrelationsmatris över de beroende samt oberoende variablerna utformad enligt Pearsons korrelationstest. Matrisen visar på att det kan förekomma problem med multikollinearitet mellan flera av variablerna. Detta har bland annat hanterats genom uteslutning av variabler som mäter samma sak, exempelvis storlek, vilket beskrivs närmare nedan.

Tabell 5.4 Korrelationsmatris

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15a.	15b.	15c.	15d.	15e.	15f.	15g.	15h.	16.	17a.	17b.	17c.	17d.	17e.
Pearsons																												
Materiella	1																											
Immateriella	,182**	1																										
Totala tillgångar	,810**	,724**	1																									
Ägarstruktur Kapital	,047	-,051	-,001	1																								
Ägarstruktur Röster	,016	-,101	-,057	,839**	1																							
Utl. äg. Kapital (log10)	,019	-,060	-,026	,294**	,279**	1																						
Utl. äg. Röster (log10)	-,017	-,122	-,089	,235**	,370**	,823**	1																					
Tot S/Tot Tillg.	-,021	,056	,022	-,061	-,060	,062	-,087	1																				
Tot S/EK (log10)	-,082	,003	-,057	-,014	-,018	,069	-,083	,918**	1																			
Rt (log10)	,119	-,073	,034	-,140	-,158*	,000	-,053	,012	,007	1																		
Re (log10)	,282**	-,037	,175*	-,044	-,071	,057	-,094	-,179*	-,339**	,086	1																	
Anställda (log10)	,270**	,035	,209**	,119	,037	,279**	,111	,443**	,399**	,244**	,041	1																
Balansomsl. (log10)	,244**	,027	,190**	,229**	,155*	,276**	,235*	,175*	,181*	,139*	-,008	,634**	1															
Omsättning (log10)	,270**	,025	,207**	,156*	,085	,201*	,151	,245**	,239**	,244**	-,006	,665**	,966**	1														
Bransch Energi	-,101	-,057	-,105	,095	,131	,141	,154	,006	,010	,014	,008	-,016	-,040	-,144*	1													
Material	-,037	,046	,001	,186*	,154*	,083	,016	-,051	,058	,000	-,269**	,033	,186**	,177*	-,032	1												
Industri	,099	-,057	,035	-,125	-,236**	-,067	-,126	,262**	,224**	,020	,052	,302**	,176*	,194**	-,090	-,192**	1											
Sällanköp	,059	-,011	,036	-,036	-,025	,044	,011	,107	,046	,087	,035	,106	,061	,097	-,052	-,110	-,306**	1										
Dagligvaror	,057	,105	,103	-,022	,033	,138	,050	,014	,030	,052	,024	,086	,057	,072	-,025	-,054	-,149*	-,085	1									
Hälsovård	-,141*	,031	-,081	,030	,051	,031	,078	-,274**	-,235**	,017	-,300**	-,191**	-,253**	-,048	-,104	-,288**	-,165*	-,080	1									
IT	-,025	-,013	-,025	,071	,135	-,069	,043	-,153*	-,138	,039	,037	-,249**	-,221**	-,188*	-,065	-,139	-,387**	-,222**	-,108	-,209**	1							
Telekom	,002	,005	,005	-,151*	-,093	-,312**	-,259*	,007	,012	,058	,015	,009	-,013	-,016	-,022	-,046	-,128	-,073	-,036	-,069	-,093	1						
Utländsk börsnotering	,090	-,256**	-,109	,189*	,242**	,303**	,328**	,010	,058	,043	,023	,353**	,270**	,199**	,110	,138	-,036	-,028	-,062	-,065	-,032	,157*	1					
Revisionsb. KPMG	,090	,105	,124	,069	,017	-,024	-,087	,130	,111	,046	,041	,116	,095	,130	-,060	-,027	,037	-,029	,222**	-,083	,014	-,086	-,105	1				
Revisionsb. PWC	-,035	,063	,013	-,003	-,006	,100	,113	-,083	-,082	-,085	,054	-,002	-,037	-,087	,066	-,010	,038	-,031	-,115	-,026	,031	,035	,041	-,403**	1			
Deloitte	-,106	-,100	-,134	-,056	,018	-,015	,042	,030	,007	,035	,022	,056	,021	,048	-,041	-,020	,001	,001	,017	,015	-,015	,039	,024	-,163*	-,273**	1		
E&Y	,038	-,087	-,023	-,019	,025	-,030	-,013	,000	,026	,010	-,117	-,078	-,027	-,024	,018	,069	-,066	,061	-,066	,057	-,049	,026	,057	-,297**	-,498**	-,201**	1	
Ej Big 4	-,021	-,023	-,027	-,012	-,105	-,137	-,159	-,106	-,093	,048	,015	-,147*	-,075	-,066	-,023	-,050	-,025	-,003	-,039	,084	,031	-,033	-,058	-,093	-,156*	-,063	-,115	1

**Korrelation är signifikant på 0.01-nivå

*Korrelation är signifikant på 0.05-nivå

5.2 Multipel linjär regressionsanalys

En bivariat analys studerar sambandet mellan två variabler och dess eventuella bakomliggande orsaker (Djurfeldt et al. 2003). I bilaga 2 presenteras resultatet från de bivariata testerna. I de flesta fall har regression använts och riktningskoefficienten förklarar ifall sambandet mellan variablerna är negativt eller positivt. För variablerna bransch och revisionsbyrå har det icke-parametriska Anova-testet använts.

För att gå ett steg längre i analysen görs även en multipel linjär regression, då de flesta studier utgörs av komplexa orsaksförhållanden där flera variabler samtidigt påverkar utfallet (Djurfeldt et al. 2003). Den multipla linjära regressionen kommer med hjälp av flertalet oberoende variabler att förklara uppfyllelsen av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar samt de totala tillgångarna. När den bivariata analysen och den multivariata analysen inte överensstämmer ges tonvikt åt den multivariata. Analysen kommer att slutföras i 5.3 Hypotesprövning där hypoteserna behandlas i varsitt avsnitt. Här kommenteras både det bivariata testet och resultatet från den multipla linjära regressionen.

Flera variabler har använts för att mäta ägarstruktur, skuldsättningsgrad, lönsamhet samt storlek och därför har följande variabler uteslutits: Röster, Totala skulder/Totala tillgångar, Räntabilitet på totalt kapital, Antal anställda och Balansomslutning. Den bivariata analysen visade ingen signifikans för utländskt ägande och dessutom var bortfallet stort vilket bidrog till att vi valt att utesluta variabeln. Den beroende variabeln i den multipla linjära regressionen är uppfyllelse av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar samt totala tillgångar. Vidare i analysen kommer tabeller att presenteras över resultatet av den multipla linjära regressionsanalysen. Dessa kommer att visa ifall sambanden är signifikanta genom olika symboler, vilka presenteras i tabellerna nedan. Signifikans angivet i siffror redovisas inte i tabellerna utan enbart i den löpande texten. I tabell 5.5 visas en multipel linjär regression med alla variabler som varit möjliga att inkludera.

Tabell 5.5 – Multipel linjär regression*Beroende variabel:*

Uppfyllelse av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar och totala tillgångar i %

Oberoende variabler	Materiella		Immateriella		Totala	
	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde
Konstant	-161,238	-	490,721	-	60,354	-
Ägarstruktur (kapital)	0,014	0,853	-0,035	0,853	-0,001	0,853
Tot S/Ek (lg 10)	-2,082	0,826	2,015	0,826	-0,726	0,826
Räntabilitet EK (lg 10)	71,482	0,858	-121,066	0,858	6,130	0,858
Omsättning (lg 10)	1,695**	0,714	1,058	0,714	1,457**	0,714
Energi	-9,361	0,890	2,768	0,890	-5,404	0,890
Material	-3,262	0,850	8,539	0,850	0,634	0,850
Sällanköp	0,889	0,802	2,446	0,802	1,404	0,802
Dagligvaror	0,769	0,860	12,765	0,860	4,761	0,860
Häsovård	-0,426	0,646	8,956	0,646	2,635	0,646
IT	-0,969	0,684	3,846	0,684	0,611	0,684
Telekom	1,439	0,925	15,445	0,925	6,092*	0,925
Utländsk börsnot.	3,596	0,880	-28,405***	0,880	-6,980	0,880
KPMG	1,897	0,744	0,121	0,744	1,267	0,744
Deloitte	0,492	0,868	-6,211	0,868	-1,692	0,868
Ernst & Young	1,861	0,783	-5,306	0,783	-0,482	0,783
Ej Big 4	-1,508	0,929	-8,621	0,929	-3,735	0,929
N		183		183		183
Förklaringsgrad (%)		11,8		14,8		10,7
Förklaringsgrad ^{justerad} (%)		3,3		6,6		2,1
F-värde:		1,388		1,803		1,249
Signifikans:		0,153		0,034		0,237

† Svagt signifikant på 0.10-nivå

* Signifikant på 0.05-nivå

** Signifikant på 0.01-nivå

*** Signifikant på 0.001-nivå

Analysen i tabell 5.5 har en förklaringsgrad på 11, 8 % (justerad förklaringsgrad 3,3 %) för materiella anläggningstillgångar, 14,8 % (justerad förklaringsgrad 6,6 %) för immateriella tillgångar samt 10,7 % (justerad förklaringsgrad 2,1 %) för de totala tillgångarna. Med alla variabler som varit möjliga att inkludera blir analysen inte signifikant för materiella

anläggningstillgångar (0,153) och de totala tillgångarna (0,237). För immateriella tillgångar visar den multipla regressionsanalysen på en relativt stark signifikans (0,034). Den variabeln som påverkar de andra oberoende variablerna och därmed kan ge ett felaktigt resultat är ägarstruktur (mätt i kapital). Vi kan se att antalet företag endast är 183 när ägarstruktur inkluderas i tabell 5.5. I tabell 5.6 har ägarstruktur exkluderats och då ökar antalet företag i analysen till 199. Vi kan även se att regressionsanalysen blir signifikant för samtliga beroende variabler; materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar samt totala tillgångar.

Tabell 5.6 – Multipel linjär regression exklusive ägarstruktur*Beroende variabel:*

Uppfyllelse av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar och totala tillgångar i %

Oberoende variabler	Materiella		Immateriella		Totala	
	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde
Konstant	32,714[†]	-	82,710^{**}	-	50,012^{**}	-
Tot S/Ek (lg 10)	-2,042	0,738	1,397	0,738	-0,900	0,738
Räntabilitet EK (lg 10)	14,946^{***}	0,786	-1,883	0,786	9,240[*]	0,786
Omsättning (lg 10)	1,684^{***}	0,764	1,189	0,764	1,495^{**}	0,764
Energi	-9,184	0,914	-0,042	0,914	-6,193	0,914
Material	-2,839	0,803	8,318	0,803	0,859	0,803
Sällanköp	-0,134	0,815	1,861	0,815	0,554	0,815
Dagligvaror	0,998	0,891	10,982	0,891	4,318	0,891
Hälsovård	-1,175	0,696	9,585[†]	0,696	2,370	0,696
IT	-1,086	0,711	2,762	0,711	0,186	0,711
Telekom	-1,346	0,910	9,626	0,910	2,293	0,910
Utländsk börsnot.	2,515	0,876	-21,545^{***}	0,876	-5,424[†]	0,876
KPMG	1,958	0,763	0,256	0,763	1,352	0,763
Deloitte	0,215	0,883	-4,899	0,883	-1,442	0,883
Ernst & Young	2,151	0,800	-5,646	0,800	-0,401	0,800
Ej Big 4	-0,442	0,937	-6,501	0,937	-2,353	0,937
N		199		199		199
Förklaringsgrad (%)		17,8		11,5		12,4
Förklaringsgrad ^{justerad} (%)		11,0		4,3		5,2
F-värde:		2,639		1,587		1,726
Signifikans:		0,001		0,081		0,049

[†] Svagt signifikant på 0.10-nivå^{*} Signifikant på 0.05-nivå^{**} Signifikant på 0.01-nivå^{***} Signifikant på 0.001-nivå

Den multipla linjära regressionen med den beroende variabeln materiella anläggningstillgångar (se tabell 5.6) är starkt signifikant (0,001) och har en förklaringsgrad på 17,8 % (justerad förklaringsgrad 11 %). Regressionsanalysen för immateriella tillgångar är svagt signifikant (0,081) och förklaringsgraden är 11,5 % (justerad förklaringsgrad 4,3 %). De

totala tillgångarna har en regressionsanalys som är relativt starkt signifikant (0,049) och förklaringsgraden är 12,4 % (justerad förklaringsgrad är 5,2 %). Ingen multikollinearitet borde föreligga då tolerans- och VIF-värdena ligger inom acceptabla värden. I tabell 5.7 har även bransch och revisionsbyrå uteslutits, då tabell 5.6 inte visade något samband för revisionsbyrå och samtliga upplysningskrav samt endast svagt samband mellan hälsovård (bransch) och upplysningskrav för immateriella tillgångar. Vi kan se att signifikansen för modellerna ökar för materiella anläggningstillgångar (0,000), immateriella tillgångar (0,005) samt totala tillgångar (0,000).

Tabell 5.7 – Multipel linjär regression exklusive ägarstruktur, bransch och revisionsbyrå
Beroende variabel:

Uppfyllelse av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar och totala tillgångar i %

Oberoende variabler	Materiella		Immateriella		Totala	
	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde	Koefficient	Toleransvärde
Konstant	27,583 [†]	-	95,443 [*]	-	50,841 ^{**}	-
Tot S/Ek (lg 10)	-1,561	0,827	-0,425	0,827	-1,186	0,827
Räntabilitet EK (lg 10)	15,752 ^{***}	0,877	-3,836	0,877	9,122 [*]	0,877
Omsättning (lg 10)	1,890 ^{***}	0,903	1,039	0,903	1,583 ^{**}	0,903
Utländsk börsnot.	1,314	0,959	-21,057 ^{***}	0,959	-6,061 [*]	0,959
N		199		199		199
Förklaringsgrad (%)		15,7		7,2		10,0
Förklaringsgrad ^{justerad} (%)		14,0		5,3		8,1
F-värde:		9,057		3,786		5,387
Signifikans:		0,000		0,005		0,000

[†] Svagt signifikant på 0.10-nivå

^{*} Signifikant på 0.05-nivå

^{**} Signifikant på 0.01-nivå

^{***} Signifikant på 0.001-nivå

Förklaringsgraden för materiella anläggningstillgångar i tabell 5.7 är 15,7 % (justerad förklaringsgrad 14 %), immateriella tillgångar 7,2 % (justerad förklaringsgrad 5,3 %) och för totala tillgångar 10,0 % (justerad förklaringsgrad 8,1 %). Som vi nämnde ovan är samtliga modeller signifikanta. Tolerans- och VIF-värdena ligger inom acceptabla värden vilket innebär att ingen multikollinearitet borde föreligga. Om vi jämför tabell 5.6 med tabell 5.7 kan vi se att det är samma variabler som visar på samband med de beroende variablerna, nämligen räntabilitet på eget kapital (lönsamhet), omsättning (storlek) samt utländsk

börsnotering. Vi kan därför konstatera att uteslutning av bransch och revisionsbyrå inte påverkar resultatet, utan istället stärks siffrorna i tabell 5.6. I nedanstående stycken används siffror tagna från tabell 5.6 då den innefattar flera variabler och därmed kan flera aspekter iakttas.

Analysen ger stöd åt hypotes 3a (lönsamhet) då ett starkt signifikant samband finns mellan räntabilitet på eget kapital och upplysningar om materiella anläggningstillgångar (0,001). Detta visar att ett lönsamt företag uppfyller kraven för materiella anläggningstillgångar till större andel. Den visar även en relativt stark signifikans mellan räntabilitet på eget kapital och de totala tillgångarna (0,035). För immateriella upplysningar visar regressionsanalysen inget signifikant samband.

Även hypotes 4 (storlek) får stöd av den multipla regressionsanalysen där det finns ett starkt samband mellan omsättning och materiella anläggningstillgångar (0,001). Likaså finns det ett relativt starkt samband mellan omsättning och de totala tillgångarna (0,003). Modellen visar därför att företag med högre omsättning uppfyller kraven för materiella anläggningstillgångar och totala tillgångar till högre andel. Modellen visar inget signifikant samband för upplysningar om immateriella tillgångar.

Hypotes 5 (bransch) stärks av modellen för variabeln hälsovård, som är svagt signifikant (0,076). Resterande branscher visar inte på några signifikanta samband, vilket tyder på att branschtillhörighet påverkar andelen uppfyllelse av upplysningskraven för immateriella tillgångar. För materiella anläggningstillgångar och totala tillgångar visas inga signifikanta samband.

Regressionsanalysen visar också på ett signifikant samband för hypotes 6 (utländsk börsnotering). Det finns ett starkt signifikant samband mellan utländsk börsnotering och uppfyllelse av upplysningskrav för immateriella tillgångar (0,000). Analysen visar även på ett svagt signifikant samband för de totala tillgångarna (0,056). Sambanden är dock negativa, vilket betyder att företag som är noterade utomlands uppfyller upplysningskraven till en lägre andel.

5.3 Hypotesprövning

Ägarstruktur

Den bivariata analysen visar inte på några signifikanta samband mellan företags ägarstruktur och de beroende variablerna. I tabell 5.5 ingår variabeln ägarstruktur (kapital) och där är det endast den multipla linjära regressionsanalysen med den beroende variabeln immateriella tillgångar som är relativt starkt signifikant (0,034). Däremot visar inte analysen något signifikant samband mellan variabeln kapital och upplysningskraven för de immateriella tillgångarna (0,740). Vidare visas ingen signifikans för regressionsanalysen med den beroende variabeln materiella anläggningstillgångar (0,153) och den beroende variabeln totala tillgångar (0,237). Eftersom dessa modeller inte är signifikanta kan inget samband påvisas. Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan spritt ägande och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan varken förkastas eller ej.

Den bivariata analysen visar inget signifikant samband mellan utländskt ägande, mätt i både kapital och röster, och andelen uppfyllelse av upplysningskraven. I den multipla linjära regressionsanalysen har variabeln uteslutits på grund av stort bortfall. Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan utländskt ägande och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan därför varken förkastas eller ej.

Skuldsättningsgrad

Den bivariata analysen visar ett starkt signifikant samband mellan skuldsättningsgrad (totala skulder/eget kapital) och materiella anläggningstillgångar. Det finns även ett relativt starkt samband mellan skuldsättningsgrad och de totala tillgångarna. Den multipla linjära regressionsanalysen visar inget samband för skuldsättningsgrad (totala skulder/eget kapital) och andelen uppfyllelse av upplysningskrav för materiella anläggningstillgångar (0,344), immateriella tillgångar (0,743) samt totala tillgångar (0,664).

Hypotesen att det finns ett negativt samband mellan skuldsättningsgrad och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar förkastas.

Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar förkastas.

Lönsamhet

Den bivariata analysen visar på ett starkt signifikant samband mellan räntabilitet på eget kapital och andelen uppfyllelse av upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar. Analysen visar även ett relativt starkt samband mellan variabeln och de totala tillgångarna. Den multipla linjära regressionsanalysen stödjer ett signifikant samband mellan räntabilitet på eget kapital och upplysningskraven för de materiella anläggningstillgångarna (0,001). Dessutom visas ett relativt starkt signifikant samband med de totala tillgångarna (0,035). Sambanden är positiva vilket innebär att ett mer lönsamt företag är mer benäget att uppfylla kraven för materiella anläggningstillgångar samt för de totala tillgångarna. Den multipla regressionsanalysen visar inte på något signifikant samband mellan lönsamhet och immateriella tillgångar (0,833).

Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan lönsamhet och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan inte förkastas.

Hypotesen att det finns ett negativt samband mellan lönsamhet och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan förkastas.

Storlek

Den bivariata analysen visar på ett relativt starkt signifikant samband mellan omsättning och andelen uppfyllelse av upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar och de totala tillgångarna. I den multipla linjära regressionsanalysen mäts storlek genom omsättning och visar ett starkt signifikant samband för de materiella anläggningstillgångarna (0,001) och ett relativt starkt signifikant samband för de totala tillgångarna (0,003). Då sambanden är positiva visar analysen att större företag är mer benägna att uppfylla kraven för materiella anläggningstillgångar och de totala tillgångarna än mindre företag. Den multipla regressionsanalysen visar inget signifikant samband för de immateriella tillgångarna (0,248).

Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan företags storlek och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan inte förkastas.

Bransch

Anova-testet visar inget signifikant samband mellan branschtillhörighet och andelen uppfyllelse av upplysningskrav. Den multipla linjära regressionsanalysen visar däremot på ett

svagt signifikant samband mellan branschen hälsovård och andelen uppfyllelse av kraven för immateriella tillgångar (0,076). Analysen tyder på att företag inom hälsovård lämnar mer upplysningar om de immateriella tillgångarna än de andra branscherna.

Hypotesen att företag inom samma bransch lämnar ut lika information angående anläggningstillgångar kan inte förkastas.

Utländsk börsnotering

Den bivariata analysen visar ett starkt signifikant samband för upplysningskraven för immateriella tillgångar och variabeln utländsk börsnotering. Även den multipla linjära regressionsanalysen visar ett starkt signifikant samband för de immateriella anläggningstillgångarna (0,000), men också ett svagt signifikant samband för de totala tillgångarna (0,056). Eftersom sambanden är negativa innebär detta att företag noterade på flera börser, förutom Stockholmsbörsen, uppfyller upplysningskraven för immateriella tillgångar och de totala tillgångarna till mindre andel än företag som endast är noterade på Stockholmsbörsen. Den multipla analysen visar inte på något samband mellan utländsk börsnotering och materiella anläggningstillgångar (0,391). Hypotesen förkastas då den antar ett positivt och inte ett negativt samband mellan utländsk börsnotering och information om anläggningstillgångar.

Hypotesen att det finns ett positivt samband mellan utländsk börsnotering och mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan förkastas.

Revisionsbyrå

Varken den bivariata analysen eller den multipla linjära regressionsanalysen visar på några signifikanta samband mellan val av revisionsbyrå och andelen uppfyllelse av upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar samt totala tillgångar.

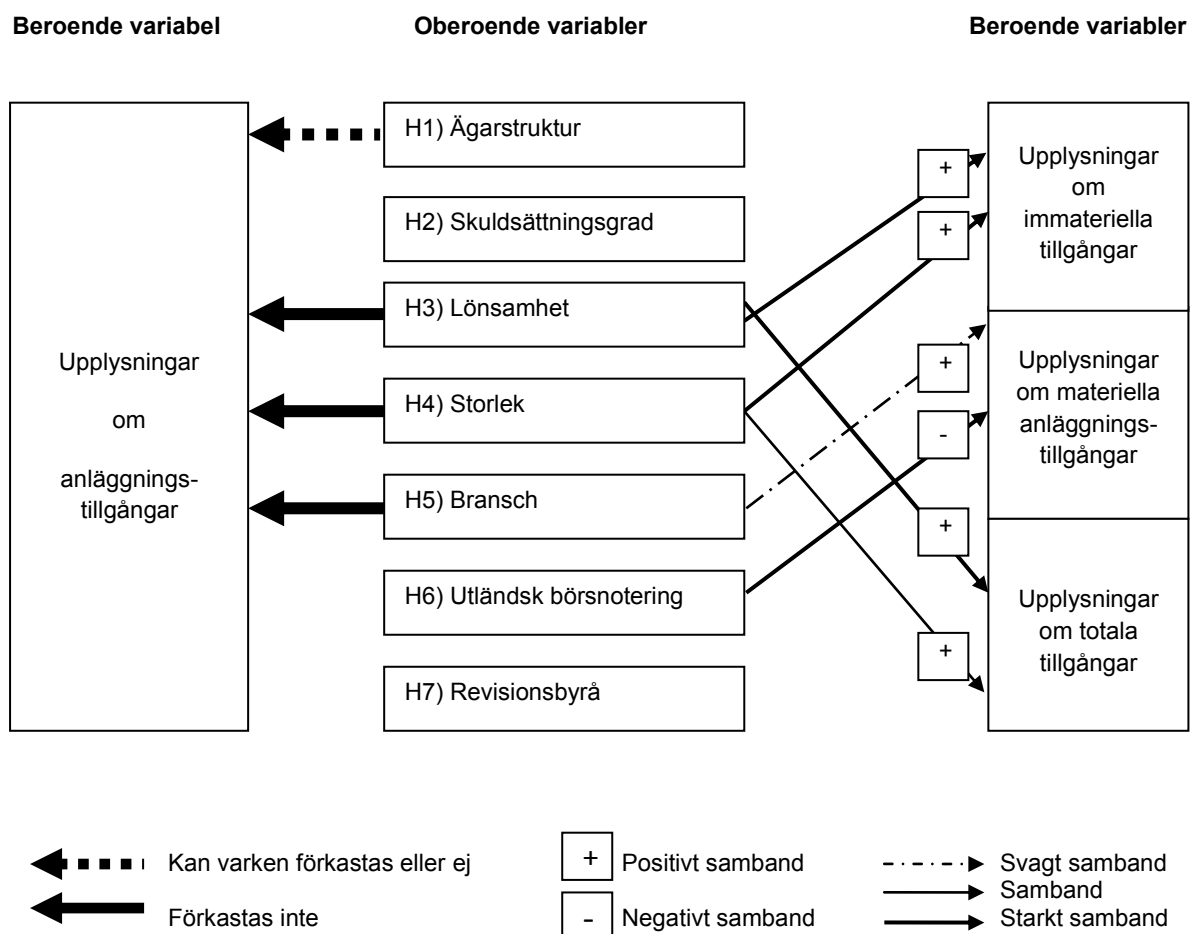
Hypotesen att revisionsbyrå påverkar mängden information som lämnas angående anläggningstillgångar kan förkastas.

6. Slutsatser

Här presenteras de slutsatser som vi har dragit utifrån vår undersökning. Vi ger även förslag till vidare forskning.

6.1 Sammanfattning

Nedan i figur 6.1 har en sammanfattning av den multipla linjära regressionsanalysen och hypotesprövningen i kapitel fem gjorts. Den vänstra sidan av figuren visar ifall hypoteserna kan förkastas, och pilar visar om det finns ett samband eller om hypotesen varken kan förkasta eller ej. Hypoteser utan någon pil har förkastats och har därmed ingen påverkan på upplysningar om anläggningstillgångar. Den högra sidan visar de oberoende variabelernas påverkan på de beroende variablerna.

Figur 6.1 Sammanfattande modell

6.2 Slutsatser

Företags informationslämnande beror på ett antal faktorer enligt Adrem (1999), Meek et al. (1995) och Hossain et al. (1995). Denna studie har berört faktorerna ägarstruktur, skuldsättningsgrad, lönsamhet, storlek, bransch, utländsk börsnotering och revisionsbyrå. Som figur 6.1 visar är det endast tre hypoteser som inte kan förkastas; lönsamhet, storlek och bransch. Vår utgångspunkt i detta avsnitt har varit att med hjälp av teorin förklara de samband som har konstaterats. I de fall där resultatet inte överensstämmer med teori har vi försökt att finna orsaken till varför detta inte är fallet.

Variabeln ägarstruktur består av två hypoteser; att ett spritt ägande och ett utländskt ägande påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Vi har i den första regressionsanalysen, tabell 5.5, inkluderat ägarstruktur (mätt i kapital), men då detta påverkade signifikansen för modellen valde vi att utesluta variabeln i tabell 5.6. Hypotesen att ett spritt ägande påverkar företags upplysningar har därmed varken kunnat förkastas eller ej. Vi finner att detta beror på att operationaliseringen är felaktig, då det finns brister i informationslämnandet angående denna variabel. Bortfallet gällande Large Cap har till största del berott på att företagen redovisat de största ägarna, där den ”minsta ägaren” innehåft mer än 2 % av kapitalet och rösterna. Exempelvis redovisas inte ägare med ett innehav mellan 2-4 % om företaget enbart redovisar ägare med större andel än 4 %. Ett sätt att hantera detta hade varit att mäta ägarstruktur som andelen av kapital och röster som kontrolleras av de fem största ägarna (Tagesson et al. 2009). Bortfallet gällande Mid Cap och Small Cap har huvudsakligen berott på att alla företag inte har redovisat ägarnas andel i både kapital och röster. Utländskt ägande har precis som spritt ägande mätts genom andel kapital och röster. Utländskt ägande har på grund av ett stort bortfall uteslutits ur den multipla regressionsanalysen. Precis som i fallet med spritt ägande brister företagen här i sitt informationslämnande. Vi finner därför att operationaliseringen även är felaktig i detta fall. Problematiken med bristande informationslämnande gällande spritt ägande och utländskt ägande hade kunnat lösas genom att datainsamlingen skett via enkätutskick till företagen istället för granskning av årsredovisningar. Troligtvis hade bortfallet även blivit stort i detta fall.

Den bivariata analysen visar på ett samband mellan skuldsättningsgrad och upplysningar om anläggningstillgångar, detta stöds dock inte av den multipla linjära regressionsanalysen.

Jensen och Meckling (1976) menar att ett företag med hög skuldsättningsgrad kommer att ha större agentkostnader och för att minska dessa förväntas företag att lämna mer upplysningar (Hossain et al. 1995; Inchausti, 1997; Watson et al. 2002; Prencipe 2004; Ismail & Chandler 2005). Vi förkastar hypotesen att det finns ett samband mellan skuldsättningsgrad och lämnandet av upplysningar gällande anläggningstillgångar eftersom den multipla analysen inte visar på något signifikant samband. Detta resultat överensstämmer med Adrems (1999) undersökning av svenska företags uppgiftslämnande, där han enbart fann ett svagt samband mellan skuldsättningsgrad och omfattningen av information. Vi har mätt skuldsättningsgrad genom två mått och därför bedömer vi att det inte brister i operationaliseringen. Adrems (1999) resultat styrker vår slutsats att det i Sverige inte finns något samband mellan ett företags skuldsättningsgrad och andelen upplysningar som lämnas. Vi kan därmed konstatera att svenska företags intressenter inte kräver mer upplysningar om anläggningstillgångar i samband med att företags skuldsättningsgrad ökar.

Ur den multipla linjära regressionsanalysen framgick att sambandet mellan variabeln lönsamhet mätt i omsättning och upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar var starkt signifikant. Samma resultat uppvisades för de totala tillgångarna. Detta innebär att ju mer lönsamt ett företag är, desto större andel av upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar och de totala tillgångarna uppfylls. Enligt Watson et al. (2002) föreslår agentteorin ett möjligt samband mellan informationslämnande och lönsamhet. Lang och Lundholm (1993) förklarar detta samband med förekomsten av informationsasymmetri, där företagsledningen får tillgång till information före investerarna. Även signalteorin kan förklara sambandet ovan, då Cooke (1989), Meek et al. (1995), Inchausti (1997) och Watson et al. (2002) anser att mer lönsamma företag är mer villiga att signalera sitt resultat till marknaden. Vi kan konstatera att det finns ett positivt samband mellan lönsamhet och mängden upplysningar som tillhandahålls av svenska börsnoterade företag. Sambandet mellan lönsamhet och upplysningar om anläggningstillgångar kan förklaras utifrån agentteorin och signalteorin, då vi finner att de båda teorierna bygger på samma argument. Ett företag väljer att lämna upplysningar som styrker deras värde och ställning för att behålla och locka nya intressenter. Agentteorin motiverar uppgiftslämnandet med att minska agentkostnaderna medan signalteorin menar att företag vill signalera goda resultat till marknaden.

Sambandet mellan variabeln storlek och materiella anläggningstillgångar var starkt signifikant i den multipla regressionsanalysen, medan det uppvisades ett samband mellan storlek och

totala tillgångar. Detta innebär att större företag uppfyller upplysningskraven till en högre andel jämfört med mindre företag. Som vi nämnde ovan menar Jensen och Meckling (1976) att större företag har högre andel externt kapital och därmed ökar agentkostnaderna. Därför kan agentteorin förklara sambandet mellan företags storlek och upplysningar om anläggningstillgångar. Wallace och Naser (1995), Lang och Lundholm (1996) samt Cormier et al. (2005) anser att större företag lämnar mer information på grund av påtryckningar från intressenter. I denna studie kan paralleller dras till institutionell teori, då DiMaggio och Powell (1983) menar att intressenter som företaget är beroende av kan utöva påtryckningar, så kallad coercive isomorphism. Dessa påtryckningar kan förklara det beskrivna sambandet ovan. Vi kan konstatera ett positivt samband mellan företags storlek och mängden information som lämnas om anläggningstillgångar. I fallet med faktorn skuldsättningsgrad ovan kunde vi fastställa att en högre andel externt kapital troligtvis inte leder till mer upplysningar om anläggningstillgångar. Vi finner därför att sambandet mellan storlek och upplysningar bättre kan förklaras utifrån den institutionella teorin, då intressenterna utövar mer påtryckningar på större företag. Utifrån coercive isomorphism anser vi att de intressenter med störst påverkan i detta fall är företagets ägare, då dessa tar del av årsredovisningen och är engagerade i företagets framtid.

Enligt den multipla regressionsanalysen finns ett svagt positivt samband mellan branschen hälsovård och upplysningskraven för immateriella tillgångar. Detta innebär att företag inom hälsovård är mer benägna att uppfylla kraven för de immateriella tillgångarna jämfört med företag inom andra branscher. Watson et al. (2002) anser att företag i hårt reglerade branscher är mer villiga att lämna ut mer information för att minska agentkostnader. Utifrån detta kan agentteorin förklara det positiva sambandet mellan branschen hälsovård och upplysningar om immateriella tillgångar. Utöver agentteorin anser vi att institutionell teori kan förklara sambandet, då Cooke (1991) menar att ett dominerande företag kan få andra företag inom samma bransch att följa efter. Dominerande företag inom hälsovård kan genom mimetic isomorphism, som beskrivs av DiMaggio och Powell (1983), påverka andra företag inom samma bransch att upplysa mer om anläggningstillgångar. Watson et al. (2002) menar även att legitimitetsteorin kan förklara variabeln bransch i och med att företag utsetts för offentlig granskning och vill styrka sin legitimitet genom att lämna upplysningar. Precis som i fallet med agentteorin ovan finner vi att branschen hälsovård kan vara under hårdare kontroll och därmed utsetts för mer omfattande offentlig granskning. Då analysen visar att det endast är branschen hälsovård som skiljer sig från resterade branscher kan hypotesen ifrågasättas. Hade

ett samband mellan branschtillhörighet och mängden information om anläggningstillgångar funnits, hade detta troligtvis avspeglats i andra branscher. Eftersom det finns ett svagt signifikant samband kan inte hypotesen att företag inom samma bransch lämnar ut lika mycket information om anläggningstillgångar förkastas.

Ur regressionsanalysen kan det också utläsas ett starkt negativt samband mellan utländsk börsnotering och upplysningar om immateriella tillgångar. Detta innebär att företag som är noterade på fler börser än Stockholmsbörsen uppfyller upplysningskraven för immateriella tillgångar till mindre del än företag som enbart är noterade på Stockholmsbörsen. Cooke (1989) menar att agentteorin kan förklara variationen i informationslämnandet mellan olika marknadsplatser. Detta då ett större behov av kapitalanskaffning utanför Sverige leder till en större sannolikhet för ytterligare upplysningar för att minska agentkostnader. Vi anser även att institutionell teori skulle kunna förklara ett eventuellt samband då Meek et al. (1995) och Adrem (1999) menar att kapitalmarknadens förväntningar skiljer sig mellan världens kapitalmarknader. Enligt Adrem (1999) kan det förväntas att informationslämnandet är lägre i Sverige än i exempelvis USA. Dock visar regressionsanalysen ett negativt samband och därför kan hypotesen förkastas. Vi vill förklara vårt resultat med att det endast är 8,5 % av 199 företag som är noterade på en börs utomlands (se figur 5.3). Eftersom det är så få företag som är noterade på en utländsk börs är det därför svårt att dra paralleller med ovanstående teori. Vi kan konstatera att de svenska förhållandena inte överensstämmer med hypotesen att utländsk börsnotering leder till att företag uppfyller upplysningskraven för anläggningstillgångar till större andel.

Variabeln revisionsbyrå får varken stöd av den bivariata analysen eller den multipla linjära regressionsanalysen. Detta innebär att valet av revisionsbyrå inte påverkar företags upplysningar. Dock finner tidigare forskning det sannolikt att det finns ett samband mellan företag som granskats av Big 4 och informationslämnande (Hossin et al. 1995; Inchausti 1997; Clarkson et al. 2003; Craswell & Taylor 1992; Palmer 2008). Sambandet får även stöd av både agentteorin (exempelvis Craswell & Taylor 1992) och signalteorin (exempelvis Bar-Yosef & Livnat 1984). Vi förkastar dock hypotesen att det finns ett samband mellan val av revisionsbyrå och mängden information om anläggningstillgångar. Vi kan i tabell 5.3 konstatera att det endast är 3,5 % av 199 företag som granskats av icke Big 4 revisionsbyrå. Detta låga tal leder till att företag som reviderats av en mindre revisionsbyrå ej blir rättvisa i resultatet då skillnaderna mellan Big 4 och icke Big 4 blir svaga. Vi kan även se att det inte är

någon byrå av Big 4 som skiljer sig i regressionsanalysen, ingen byrå har ett signifikant samband med andelen upplysningar. Vi tolkar detta resultat som att alla Big 4 byråer uppfyller kraven för upplysningar lika bra/dåligt och att det finns en gemensam internationell praxis för hur IFRS:s krav ska ”uppfyllas”. Tidigare forskning har studerat sambandet mellan frivillig informationslämnande och användandet av en Big 4 byrå. Vi finner att vårt resultat pekar på att det finns klara regler för vilka upplysningar om materiella anläggningstillgångar samt immateriella tillgångar som ska lämnas. Detta gör att tidigare forskning och befintlig teori inte överensstämmer med vårt resultat då frivilligt informationslämnande är mer diffust.

Tabell 6.1 visar en sammanfattning av den empiriska studien. Ett kryss symboliserar att teorin kan förklara sambandet. En nolla innebär att teorierna inte tillsammans kan förklara sambandet, medan en etta innebär att teorierna kompletterar varandra. En stjärna visar att ett samband finns i uppsatsens studie.

Tabell 6.1 Resultat av empirisk studie

	Ekonomisk teori	Systemorienterad teori	Förklaring
H1) Ägarstruktur	X		0
H2) Skuldsättningsgrad	X		0
H3) Lönsamhet	X*	X*	1
H4) Storlek	X	X*	1
H5) Bransch	X*	X*	1
H6) Utländsk börsnotering	X	X	1
H7) Revisionsbyrå	X	X	1
Stärkta samband	2	3	
* Samband			

Utifrån tabellen kan vi utläsa att faktorn lönsamhet kan förklaras med båda teorierna och att de därmed kompletterar varandra. Detta överensstämmer med Gray et al. (1995b) som menar att teorierna ska användas som komplement till varandra. Likaså är det i fallet med bransch där båda teorierna kan användas för att förklara sambandet med upplysningar om anläggningstillgångar. Faktorn storlek kan enbart förklaras utifrån den systemorienterade teorin och inte utifrån den ekonomiska teorin, vilket innebär att den systemorienterade teorin har större förklaringsgrad gällande upplysningar om anläggningstillgångar jämfört med ekonomisk teori (3 mot 2 stärkta samband). Slutsatsen vi kan dra utifrån detta är att både ekonomisk teori och systemorienterad teori kan förklara upplysningar om anläggningstillgångar, då dessa kompletterar varandra.

Vi har inte funnit några tidigare studier som behandlat faktorer som påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Vi kan i vårt resultat konstatera att faktorerna lönsamhet, storlek samt bransch påverkar företags upplysningar om anläggningstillgångar. Slutsatsen vi drar är att ekonomisk teori och systemorienterad teori kan, som komplement till varandra, förklara dessa samband. Sambanden som har uppvisats har till stor del endast berört upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar och de totala tillgångarna. Vi anser att detta beror på att checklistan för de immateriella tillgångarna endast består av tre punkter medan de materiella anläggningstillgångarna motsvarar sex punkter. Trots detta anser vi att vi kan uttala oss om upplysningar om anläggningstillgångar, då den beroende variabeln totala tillgångar omfattar både de materiella anläggningstillgångarna och de immateriella tillgångarna. Vi har kunnat konstatera att tre av sju faktorer har varit tillämpliga på svenska börsnoterade företags upplysningar om anläggningstillgångar. Vi drar slutsatsen att det finns andra faktorer som kan förklara företags upplysningar eftersom den multipla linjära regressionsanalysen har en förklaringsgrad på cirka 14 %, vilket visar på att det finns andra faktorer som påverkar. Dessa har dock inte behandlats i den teori som studien bygger på, då den främst är utformad efter frivilligt informationslämnande.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Denna studie har avsett att studera företags upplysningar om anläggningstillgångar utifrån IAS 16 och IAS 38. Vi har inte studerat kvalitén på informationen som lämnats i årsredovisningarna, utan enbart om upplysningskraven uppfylls. Ett förslag till fortsatt forskning är därför att studera ifall införandet av IFRS har bidragit till en högre uppfyllelse av upplysningskraven hos företag jämfört med andelen uppfyllelse innan år 2005.

Vi har i vår studie avgränsat oss till att studera upplysningskrav gällande materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar. Uteslutningen av finansiella instrument beslutades på grund av ett komplext regelverk. För att komplettera studien hade det varit intressant ifall en motsvarande studie hade gjorts för finansiella instrument för att täcka in hela området. Likaså föreslår vi en studie av IFRS alla standarders upplysningskrav för att kunna få en bredare kunskap om ämnet.

Som nämnts i tidigare avsnitt har studiens resultat begränsats då få signifikanta samband har visats för de immateriella tillgångarna. Vi anser att ett bättre resultat kan uppnås genom att

studera upplysningskraven för IAS 38 med ett mer begränsat urval, exempelvis en viss bransch eller en specifik lista på Stockholmsbörsen.

Uppsatsens resultat visade på tre faktorer som kan förklara företags upplysningar om anläggningstillgångar. Vi konstaterar att det sannolikt finns fler faktorer som kan förklara upplysningarna och ett förslag på vidare forskning är därför att studera andra faktorer som kan spela in.

Referenser

- Adams, C., Hill, W. & Roberts, C. (1998). Corporate social reporting practices in western Europe: Legitimizing corporate behaviour?, *British Accounting Review*, 30(1), s. 1-21.
- Adrem, A.H. (1999). *Essays on Disclosure Practices in Sweden – Causes and Effects*. Lund: Lund University Press.
- Al-Akra, M., Eddie, I. A. & Ali, M. J. (2010). The association between privatization and voluntary disclosure: evidence from Jordan, *Accounting & Business Research*, 40(1), s. 55-75.
- Andrén, N., Eriksson, T, & Hanssin, S. (2003). *Finansiering*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Ashbaugh, H. & Warfield, T. (2003) Audits as a Corporate Governance Mechanism: Evidence from the German Market. *Journal of International Accounting Research*, 2, s. 1-22.
- Ball, R, Robin, A & Wu, J.S. (2003). Incentives Versus Standards: Properties of Accounting Income in Four East Asian Countries', *Journal of Accounting and Economics*, 36(1-3), s. 235-271.
- Bar-Yosef, S. & Livnat, J. (1984). Auditor Selection: An Incentive Signalling Approach, *Accounting and Business Research*, 14(56), s. 301-310.
- Barth, M.E., Landsman, W. & Lang, M.H. (2008). International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*, 46(3), s. 467-498.
- Barth, M.E. & Schipper, K. (2008). Financial Reporting Transparency, *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23(2), s. 173-191.
- Broberg, P. (2006) *Vad förklarar variationer i frivillig information? En studie av årsredovisningar från företag noterade på Stockholmsbörsen*. Högskolan Kristianstad, Institutionen för ekonomi.
- Broberg, P, Collin, S-O & Tagesson, T. (2009). What explains variation in voluntary disclosure? A study of the annual reports of corporations listed on the Stockholm Stock Exchange, *Journal of Management and Governance*. DOI: 10.1007/s10997-009-9104-y.
- Bushman, R., Piotroski, J. & Smith, A. (2004) What determines corporate transparency? *Journal of Accounting Research*, 42(2), s. 207-252.
- Callao, S., Jarne, J.I. & Laínez, J.A. (2007). Adoption of IFRS in Spain: Effect on the comparability and relevance of financial reporting, *Journal of Accounting, Auditing and Taxation*, 16(2), s. 148-178.
- Carmona, S. & Trombetta, M. (2008). On the global acceptance of IAS/IFRS accounting standards: The logic and implications of the principles-based system, *Journal of Accounting and Public Policy*, 27(6), s. 455-461.

- Carruthers, B.G. (1995). Accounting, Ambiguity, and the New Institutionalism, *Accounting Organizations and Society*, 20(4), s. 313-328.
- Chau, G.K. & Gray, S.J. (2002). Ownership structure and corporate voluntary disclosure in Hong Kong and Singapore, *The International Journal of Accounting*, 37(2), s. 247-265.
- Chow, C. W. & Wong-Boren, A. (1987). Voluntary Financial Disclosure by Mexican Corporations, *Accounting Review*, 62(3), s. 533-541.
- Chow, C W., Haddad, K. & Hirst, M. (1996) An experimental market's investigation of discretionary financial disclosure. *Abacus*, 32(2), s. 133-153.
- Clarkson, P., Ferguson, C. & Hall, J. (2003) Auditor conservatism and voluntary disclosure: Evidence from the Year 2000 systems issue. *Accounting and Finance*, 43, s.21-40.
- Collin, S-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J. & Hansson K. (2009) Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or concurrent theories. *Critical Perspectives on Accounting*, 20(2), s. 141-175.
- Cooke, T.E. (1989). Voluntary Corporate Disclosure by Swedish Companies, *Journal of International Financial Management and Accounting*, 1(2), s. 171-196.
- Cooke, T.E. (1991). An assessment of voluntary disclosure in the annual reports of Japanese corporations, *International Journal of Accounting*, 26(3), s. 174—189.
- Cormier, D., Magnan, M. & Van Velthoven, B. (2005). Environmental disclosure quality in large German companies: Economic incentives, public pressures or institutional conditions?, *European Accounting Review*, 14(1), s. 3-40.
- Craswell, A. T. & Taylor S.L. (1992). Discretionary Disclosure of Reserves by Oil and Gas Companies: An Economic Analysis, *Joumai of Business Finance and Accounting*, 19(2), s. 295-309.
- Daske, H. & Gebhardt, G. (2006). International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality, *Abacus*, 42(3-4), s.461-498.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C. & Verdi, R. (2007). Adopting a Label: Heterogeneity in the Economic Consequences of IFRS Adoption, Chicago GSB Working Paper No. 5.
- Datar, S.M, Feltham G.A & Hughes, J.S (1991). The role of audits and audit quality in valuing new issues", *Joumai of Accounting and Economics* (1991), 14(1), s. 3-49.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor Size and Audit Quality, *Joumai of Accounting and Economics*, 3(3), s. 183-200.
- Deegan, C & Unerman, J. (2006). *Financial Accounting Theory* (London: McGraw-Hill)
- DiMaggio, P.J. & Powell, W.W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields, *American Sociological Review*, 48(2), s. 147-160.

- Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2003). *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Dowling, J. & Pfeffer, J. (1975). Organizational Legitimacy: Social Values and Organizational Behavior, *The Pacific Sociological Review*, 18(1), s. 122-136.
- Dye, R. & Sridhar, S. (1995). Industry-Wide Disclosure. *Journal of Accounting Research*, 33(1), s. 157-175.
- Eccles, R.G. (2004). Hopes and fears for financial reporting and corporate governance. *Balance Sheet*, 12(2), s. 8-13.
- Einhorn, E. (2005). The nature of the interaction between mandatory and voluntary disclosures. *Journal of Accounting Research*, 43(4), s. 593-621.
- Epstein, M.J. & Freedman, M. (1994). Social disclosure and the individual investor, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 7(4), s. 94-109.
- Falkman, P & Tagesson, T. (2008). Accrual Accounting Does Not Necessarily Mean Accrual Accounting: Factors that counteract compliance with accounting standards in Swedish municipal accounting, *Scandinavian Journal of Management*, 24(3), s. 271-283.
- Fama, E. & Jensen, M. (1983). Separation of ownership and control, *Journal of Law and Economics*, 26(2), s. 301-325.
- Ferguson, M., Lam, K. & Lee, G. (2002). Voluntary Disclosure by State-owned Enterprises Listed on the Stock Exchange of Hong Kong. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 13(2), s. 125-152.
- Gray, R., Kouhy, R. and Lavers, S. (1995a). Corporate social and environmental reporting. A review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 8(2), s. 47-77.
- Gray, S.J., Meek, G.K. & Roberts, C.B. (1995b). 'International capital market pressures and voluntary annual report disclosures by US and UK multinationals', *Journal of International Financial Management and Accounting*, 6(1), s. 43-68.
- Haniffa, R.M. & Cooke, T.E. (2002). Culture, Corporate Governance and Disclosure in Malaysian Corporations, *Abacus*, 38(3), s. 317-349.
- Hodgdon, C., Tondkar, R., Adhikari, A. & Harless, D. (2009) Compliance with International Financial Reporting Standards and auditor choice: New evidence on the importance of the statutory audit. *The International Journal of Accounting*, 44(1), s. 33-55.
- Holland, J. (1998). Private Disclosure and Financial Reporting, *Accounting and Business Research* 28(4), s. 255-69.
- Hope, O.-K. (2003). Disclosure practices, enforcement of accounting standards and analysts' forecast accuracy: An international study. *Journal of Accounting Research*, 41(2), s. 235-272.

Hossain, M., Perera, M.H.B. & Rah, A.R. (1995). Voluntary Disclosure in the Annual Reports of New Zealand Companies, *Journal of International Financial Management and Accounting*, 6(1), s. 69-88.

Huafang, X. & Jianguo, Y. (2007). Ownership structure, board composition and corporate voluntary disclosure: Evidence from listed companies in China, *Managerial Auditing Journal*, 22(6), s. 604-619.

Humphrey, C & Loft, A. (2010) The Complex World of International Auditing Regulation. *Qfinance* electronic publication, s 1-5.

Ijiri, Y. (1983.) On the accountability-based conceptual framework of accounting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 2(2), s.75-81.

Inchausti, B.G. (1997). The influence of company characteristics and accounting regulation on informed disclosed by Spanish firms. *The European Accounting Review*, 6(1), s. 45-68.

Ismail, K.N.I.K., & Chandler, R. (2005). Disclosure in the quarterly reports Malaysian companies, *Financial Reporting, Regulation & Governance*, 4(1), s. 1-25.

Jaggi, B. & Low, P.Y. (2000). Impact of culture, market force and legal system on financial disclosures. *The International Journal of Accounting*, 35(4), pp. 495-519.

Jacobsen, D. (2002). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen.* (Lund: Studentlitteratur).

Jensen, M. (1986). Agency Costs of Free Cash Flow, Corporate Finance, and Takeovers. *American Economic Review Papers and Proceedings*, 76(2), s. 323-329.

Jensen, M.C. & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm; managerial behaviour, agency costs and ownership structure, *Journal of Financial Economics*, 3(4), s. 305-360.

Karamanou, I. & Vafeas, N. (2005). The Association between Corporate Boards, Audit Committees, and Management Earnings Forecasts: An Empirical Analysis, *Journal of Accounting Research*, 43(3), s. 453-486.

Lakhal, F. (2007). Ownership structure and voluntary disclosures: The case of French-listed firms, *Corporate Ownership and Control*, 5(1), s. 131-139.

Lander, G.H. & Auger, K.A. (2008). The need for transparency in financial reporting: Implications of off-balance-sheet financing and inferences for the future, *Journal of accounting & organisational change*, 4(1), s. 27-36.

Lang, M. and Lundholm, R. (1993) Cross-sectional determinants of analyst ratings of corporate disclosures. *Journal of Accounting Research* 31(2): 246-271.

Lang, M.H. & Lundholm, R.J. (1996). Corporate disclosure policy and analysts behaviour. *The Accounting Review*, 17(4), s.467-492.

La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. & Vishny, R. (1998). Law and finance, *Journal of Political Economy*, 106(6), s. 1113-1155.

Larson, R K. & Street, D L. (2004) Convergence with IFRS in an expanding Europe: progress and obstacles identified by large accounting firms' survey. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 13(2), s 89-119.

Leftwich, R.W., Watts, R.L., & Zimmerman, J.L. (1981). Voluntary Corporate Disclosure: The Case of Interim Reporting, *Journal of Accounting Research*, 19, s. 50-77.

Lundahl, U. & Skärvad, P-H. (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* (Lund: Studentlitteratur).

Malone, D., Fries, C. & Jones, T. (1993). An Empirical investigation of the extent of corporate financial disclosure in the oil and gas industry, *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 8(3), s. 249-273.

Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Petterson, A. & Rimmel G. (2008). *IFRS: i teori och praktik*. Stockholm: Bonnier Utbildning.

McKinnon, J. & Dalimunthe, L. (1993). Voluntary disclosure of segment information by Australian diversified companies, *Accounting & Finance*, 33(1), s. 33-51.

McLeay, S. (2006). International financial analyses. In C. Nobes & R. Parker (Eds.), *Comparative international accounting* (9th ed., s. 433-456). (London:Pearson Education)

Meek, G.K. & Gray, S.J. (1989). Globalization of stock markets and foreign listing requirements: voluntary disclosures by continental European companies listed on the London stock exchange. *Journal of International Business Studies*, 20(2), s. 315-336.

Meek, G.K., Roberts, C.B. & Gray, S.J. (1995). Factors Influencing Voluntary Annual Report Disclosures by U.S., U.K. and Continental European Multinational Corporations, *Journal of International Business Studies*, 26(3), s. 555-572.

Morais, A. & Fialho, A. (2008). Do Harmonised Accounting Standards Lead to Harmonised Accounting Practices? An Empirical Study of IAS 39 Measurement Requirements in Some European Union Countries. *Australian Accounting Review*, 46(18), s. 224-236.

Morris, R. (1987). Signalling, Agency Theory and Accounting Policy Choice, *Accounting & Business Research*, 18(69), s. 47-57.

Nasdaq OMX, (www) www.nasdaqomxnordic.com. Accessdatum:2010-04-28.

Naser, K., Al-Khatib, K. & Karbhari, Y. (2002). Empirical evidence on the depth of corporate information disclosure in developing countries: The case of Jordan, *International Journal of Commerce & Management*, 12(3-4), s. 122-156.

Oxelheim, L. (2006). Ingen indikation på ökad transparens, *Balans*, 4(2006), s. 36-39.

Oxelheim, L. (2010) Globalization, transparency and economic growth: The vulnerability of Chinese firms to macroeconomic shocks. *Journal of Asian Economics*, 21(1), s. 66-76.

- Palmer, P. (2008) Disclosure of the impacts of adopting Australian equivalents of International Financial Reporting Standards. *Accounting & Finance*, 48(5), s. 847-870.
- Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (Lund: Studentlitteratur).
- Patten, D. M. (1992). Intra-industry environmental disclosures in response to the Alaskan oil spill: A note on legitimacy theory, *Accounting, Organizations and Society*, 17(5), s. 471-475.
- Prather-Kinsey, J. & Meek, G. (2004) The effect of revised IAS 14 on segment reporting by IAS companies. *European accounting review*, 13(2), s. 213-234.
- Prencipe, A. (2004). Proprietary costs and determinants of voluntary segment disclosure: evidence from Italian listed companies. *European accounting review*, 13(2), s. 319-340.
- PricewaterhouseCoopers. (2008). *Finansiell rapportering: En genomgång av svenska börsbolags årsredovisningar 2007 upprättade enligt IFRS*.
- Raffournier, B. (1995). The determinants of voluntary financial disclosure by Swiss listed companies, *European Accounting Review*, 4(2), s. 261-281.
- Schipper, K. (1981). Discussion of Voluntary Disclosure Corporate Disclosure: The Case of Interim Reporting, *Journal of Accounting Research*, 19, s. 85-88.
- Scott, T. (1994). Incentives and Disincentives for Financial Disclosure: Voluntary Disclosure of Defined Benefit Pension Plan Information by Canadian Firms, *The accounting review*, 69(1), s. 26-43.
- Selznick, P. (1984) *Leadership in Administration: A Sociological Interpretation*. Berkley, California: University of California Press.
- Shleifer, A. & Vishny, R.W. (1997). A Survey of Corporate Governance, *Journal of Finance*, 52(2), s.737-783.
- Singhvi, S. and Desai, H. B. (1971) An empirical analysis of the quality of corporate financial disclosure, *The Accounting Review*, 46(1), s. 129-138.
- Smith, D. (2006). *Redovisningens språk*, Lund: Studentlitteratur.
- Tagesson, T., Blank, V., Broberg, P. & Collin, S-O. (2009). What Explains the Extent and Content of Social and Environmental Disclosures on Corporate Websites: A Study of Social and Environmental Reporting in Swedish Listed Corporations, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16, s. 352-364.
- Ullmann, A.A. (1985). Data in Search of a Theory: A Critical Examination of the Relationships among Social Performance, Social Disclosure, and Economic Performance of U. S. Firms, *The Academy of Management Review*, 10(3), s. 540-557.
- Verrecchia, R.E. (1983). Discretionary disclosure. *Journal of Accounting and Economics*, 5, s. 179-194.

- Wallace, R.S., Naser, K. & Mora, A. (1994) The Relationship Between the Comprehensiveness of Corporate Annual Reports and Firm Characteristics in Spain. *Accounting and Business Research*, 25(97), s. 41-53.
- Wallace, R., & Naser, K. (1995). Firm-specific determinants of the comprehensiveness of mandatory disclosure in the corporate annual reports of firms listed on the stock exchange of Hong Kong. *Journal of Accounting and Public Policy*, 14(4), s. 311–368.
- Watson, A., Shrides, P. & Marston, C. (2002). Voluntary disclosure of accounting ratios in the UK. *British Accounting Review*, 34(4), s. 289-314.
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1986). *Positive Accounting Theory*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Watts, R.L. (1977). Corporate financial statements, a product of the market and political process, *Australian Journal of Management*, 2(1), s. 53-76.
- Wihlborg, H. & Bäckström, A. (2002). Krav på upplysningar om risker i årsredovisningen, *Balans*, 4(2002), s. 21-25.
- Wiseman, J. (1982). An evaluation of environmental disclosures made in corporate annual reports., *Accounting , Organizations and Society*, 7(1), s. 53-63.
- Xiao, J., Yang, H. & Chow, C. (2004). The determinants and characteristics of voluntary Internet-based disclosures by listed Chinese companies. *Journal of Accounting and Public Policy*, 23, s.191-225.
- Zarzeski, M T. (1996). Spontaneous harmonization effects of culture and market forces on accounting disclosure practices. *Accounting Horizons*, 10(1), s. 18-38.

Bilagor

Bilaga 1 – Checklista

Det *kursiverade* har uteslutits från checklistan på grund av att alla företag inte behöver tillämpa upplysningarna då de ej innehar angiven tillgång eller ej genomfört angiven handling.

IAS 16 Materiella anläggningstillgångar p.73 och 75

73. För varje slag av materiella anläggningstillgångar ska upplysning lämnas i de finansiella rapporterna om

- a. de värderingsgrunder som används för att bestämma det uppskrivna anskaffningsvärdet,
- b. de avskrivningsmetoder som används,
- c. nyttjandeperiod eller tillämpad avskrivningssats,
- d. *uppskrivet anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar (tillsammans med ackumulerad nedskrivning) vid periodens början och slut, och*
- e. en avstämning av det redovisade värdet vid periodens början och slut som visar
 - i. *investeringar,*
 - ii. *tillgångar klassificerade som att de innehas för försäljning eller som ingår i en avyttringsgrupp klassificerad som att den innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5 och andra avyttringar,*
 - iii. *ökningar genom rörelseförvärv,*
 - iv. *ökningar eller minskningar som är följden av omvärderingar enligt punkterna 31, 39 och 40 och från nedskrivningar som redovisas eller återförs i övrigt totalresultat i enlighet med IAS 36,*
 - v. *nedskrivningar som redovisas i resultatet enligt IAS 36,*
 - vi. *nedskrivningar som återförs i resultatet enligt IAS 36,*
 - vii. *avskrivningar,*
 - viii. *nettot av valutakursdifferenser som uppkommit vid omräkning av finansiella rapporter från funktionell valuta till en annan rapporteringsvaluta, inklusive omräkning av en utlandsverksamhet till det rapporterade företagets rapporteringsvaluta, och*
 - ix. *övriga förändringar.*

75. Val av avskrivningsmetod och uppskattning av nyttjandeperiod för tillgångar är en fråga om bedömning. Upplysningar om använda metoder och uppskattade nyttjandeperioder eller avskrivningstakt ger därmed användarna av de finansiella rapporterna information som innebär att de kan bedöma de principer som valts av företagsledningen och möjliggör jämförelser med andra företag. Av liknande skäl ska upplysning lämnas om

- a. avskrivningar, oavsett om de redovisas i resultatet eller som del av övriga tillgångars anskaffningsvärde, under en period, och
- b. ackumulerade avskrivningar vid periodens slut.

IAS 38 Immateriella tillgångar p. 118

118. Ett företag ska lämna följande upplysningar för varje slag av immateriell tillgång, uppdelade på internt upparbetade immateriella tillgångar och andra immateriella tillgångar:

- a. huruvida nyttjandeperioderna är obestämbara eller bestämbara och, i de fall de är bestämbara, de tillämpade nyttjandeperioderna eller de tillämpade avskrivningssatserna,
- b. de avskrivningsmetoder som används för immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder,
- c. *det uppskrivna anskaffningsvärdet och eventuella ackumulerade avskrivningar (tillsammans med ackumulerade nedskrivningar) vid periodens början och slut,*
- d. *i vilka poster i rapporten över totalresultat som eventuella avskrivningar av immateriella tillgångar ingår,*
- e. en avstämning av det redovisade värdet vid periodens början och slut som visar
 - i. *tillägg, med angivelser för sig av tillägg genom intern utveckling, tillägg som förvärvats separat och tillägg som förvärvats i rörelse,*
 - ii. *tillgångar klassificerade som att de innehas för försäljning eller som ingår i en avyttringsgrupp klassificerad som att den innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5 och andra avyttringar,*
 - iii. *ökningar eller minskningar under perioden, som är följden av omvärderingar enligt punkterna 75, 85 och 86 och från nedskrivningar som redovisats eller återförts i övrigt totalresultat i enlighet med IAS 36 (i förekommande fall),*
 - iv. *(eventuella) nedskrivningar som redovisas i periodens resultat i enlighet med IAS 36,*
 - v. *(eventuella) nedskrivningar som återförts i periodens resultat enligt IAS 36,*
 - vi. *periodens eventuella avskrivningar,*
 - vii. *nettot av valutakursdifferenser som uppkommit vid omräkning av de finansiella rapporterna till rapporteringsvalutan, och vid omräkningen av en utlandsverksamhet till företagets rapporteringsvaluta, och*
 - viii. *andra ändringar av det redovisade värdet under perioden.*

Bilaga 2 – Bivariat analys

Oberoende variabel		Test	Beroende variabler		
			Materiella anläggningstillgångar	Immateriella tillgångar	Totalt
H1a Ägarstruktur	Kapital	Regression	0,524	0,495	0,989
		Riktningkoefficient	0,033	-0,069	-0,001
	Röster	Regression	0,830	0,175	0,446
		Riktningkoefficient	0,010	-0,124	-0,034
H1b Utländskt ägande	Kapital	Regression	0,769	0,870	0,922
		Riktningkoefficient	0,017	-0,018	0,005
	Röster	Regression	0,797	0,505	0,825
		Riktningkoefficient	0,018	-0,081	-0,014
H2 Skuldsättningsgrad	Tot S/Tot tillg	Regression	0,770	0,435	0,761
		Riktningkoefficient	-0,013	0,064	0,012
	Tot S/Ek	Regression	0,000 ***	0,505	0,027 *
		Riktningkoefficient	-0,004	0,001	-0,002
H3 Lönsamhet	Räntabilitet på totalt kapital	Regression	0,083 †	0,333	0,579
		Riktningkoefficient	0,060	-0,064	0,018
	Räntabilitet på eget kapital	Regression	0,000 ***	0,569	0,010 *
		Riktningkoefficient	0,018	-0,005	0,010
H4 Storlek	Antal anställda	Regression	0,090 †	0,283	0,068 †
		Riktningkoefficient	7,408E-5	8,025E-5	7,523E-5
	Balansomslutning	Regression	0,151	0,383	0,109
		Riktningkoefficient	2,271E-11	2,628E-11	2,361E-11
	Omsättning	Regression	0,047 *	0,191	0,022 *
		Riktningkoefficient	4,328E-11	5,453E-11	4,644E-11
H5 Bransch		Anova	0,272	0,821	0,534
H6 Utländsk börsnotering		Regression	0,205	0,000 ***	0,126
		Riktningkoefficient	3,678	-19,953	-4,148
H7 Revisionsbyrå		Anova	0,360	0,286	0,199

† Svagt signifikant på 0.10-nivå

* Signifikant på 0.05-nivå

** Signifikant på 0.01-nivå

*** Signifikant på 0.001-nivå